

SAKU SÕNUMID

Saku valla leht

www.sakuvald.ee

1. MÄRTSIL ELAS SAKU VALLAS **11 902** INIMEST

Peeti valla uue
maamärgi sarikapidu

Lk 12

Saku vald
täna ja tunnustas

Lk 2

Kersti Ulmas pälvis
Saku valla kuldmärgi

Lk 16

Priitahtlikud pritsimehed –
oluline osa
kogukonnast

Lk 18

Sportingu naiskonda
asus juhendama
uus peatreener

Lk 21

Saku vald tänas ja tunnustas

MERILIN PIIRSAU

23. veebruaril toimus Saku Valla Kultuurikeskuses pidulik Eesti Vabariigi 106. aastapäevale pühendatud aktus, kus tänati ja tunnustati meie valla parimaid. Palju õnne kõigile!

SAKU VALLA KULDMÄRK

antakse vallale osutatud erakordselt väljapaistvate teenete eest.

Kersti Ulmas

Kersti on aastakümneid panustanud Saku Gümnaasiumis õpetaja ja raamatukogu juhatajana. Lisaks on ta valla rahvatantsu traditsioonide eestvedaja, kelle käe all on üles kasvanud mitu põlvkonda rahvatantsijaid. Ta on olnud nii üld- kui ka noorte tantsupeo liigijuht. Viimase kümnendi jooksul on Kersti kuulunud gümnaasiumi muusikali ja jõulukontsertide loomingulisse kollektiivi, kus tema põhiülesandeks on lavaliste liikumiste koordineerimine.

SAKU VALLA HÕBEMÄRK

antakse vallale osutatud väljapaistvate teenete eest.

Piret Kaare

Piret on aastaid töötanud Sakus õpetajana ja motiveerinud õpilasi hästi õppima ja oma varjatud andeid avaldama. Ukraina sõja puhkedes korraldas Piret õpilastega ühise meenete valmistamise, millest saadud tulud annetati Ukrainale. Juba kaksteist aastat on ta vedanud gümnaasistide muusikale, mis on pärvinud tähelepanu üle Eesti ja on aidanud kasvatada ühtse meeskonna tunnet.

Kairi Zaletajev

Lisaks 25-aastasele pühendumisele logopeedi- ja õpetajatööle Saku Gümnaasiumis on Kairil väga suur panus valla laste ja noorte heaolu edendamisesse läbi MTÜ Tugi ja Tegu ning MTÜ Saku Valla Lasterikkad. Ta panustab Saku valla haridusellu ka Saku Gümnaasiumi vilistlaskogu liikmena ning on ühiskondlikult väga aktiivne Saku Vallavolikogu liikme ja sotsiaalkomisjoni esimehena.

SAKU VALLA VAPIMÄRK

antakse vallale osutatud silmapaistvate saavutuste ja valla huvides tegutsemise eest.

Sale Mantsik – Sale on sportliku ja terviseteadliku elustiiliga. Ta on aastaid olnud puudega lapse tugisik ning tegutseb vabatahtliku nõustajana. Saku Diabeetikute Seltsi liikmena on ta edendanud elukestvat õpet ja tervislikke eluviise.

Evelin Orro – Evelin seisis Saku Valla Noortekeskuse juhina noortevaldkonna valla arengukavasse kaasamise eest. Tema algatused ja panus on mitmekesistanud noortekeskuse tegevust ning pakkunud noortele rikkalikke kogemusi ja võimalusi. Ta kaasab noori kõikjale ning hoolitseb, et nende hääl oleks kuulud.

Maidu Pae – Maidu on Saku Priihtahtlike Pritsimeeste aktiivsemaid liikmeid aastast 2015. Ta seisab selle eest, et päästekomando tehnika sõidaks ja mehed oleksid tasemel. Maidu pälvis 2023. aastal Päästeameti Päästeteenistuse medali, mille annab siseminister keerukatel päästetöödel ülesnäidatud vaprus eest või teenete eest päästealal.

Milvi Sisask – Milvi on Saku eakate seltsingu Elukaar juhatuse kauaaegne liige, kes on aastakümneid pidanud arvestust valla eakate sünnipäevade kohta ning edastanud õnnitlusi Vikerraadios avalikustamiseks, millest valla eakad, nende perekonnaliikmed ning kogukond on suurt rõõmu tundnud.

Maigi Tenisson – Maigi on 15 aastat töötanud Saku Vallavalitsuses. Tema eestvedamisel koostati Männiku piirkonna kaevandusalade uuring ja kutsuti kokku töögrupp, et jätkata Männiku kaevandusala hüdrogeoloogiliste uuringutega. Maigi on alati valmis seisma elu- ja looduskeskkonna paremaks muutmise eest.

Kati Tuulis – Kati pälvis 2023. aastal riikliku preemia ning aasta klassiõpetaja tiitli. Ta on õpetajana VEPA Käitumisoskuste mängu rakendava kogukonna ja üldõpetuse eestvedaja Saku Gümnaasiumis ning jagab üldõpetuse

kogemusi vabariigi koolidega ja panustab seega nii gümnaasiumi kui kogu valla positiivsesse kuvandisse.

Helle Vahenõmm – Helle on üle 20 aasta olnud Saku Diabeetikute Seltsi juhatuse liige, kes aktiivselt panustab elukestva õppe korraldamisesse. Ta on pühendunud vabatahtlik, kelle tegevus aitab kaasa kogukonna arengu, sotsiaalse sidususe, inimeste ühendamise ja tervislike eluviiside edendamisele.

SAKU VALLA TÄNUKIRI

Kadrin Pukk – aktiivse ja rõõmsameelse töö eest lasterikastele peredele sündmuste korraldamisel.

Merje Sepp – ettevõtluse edendamise ja elanikele heaolu pakkumise eest.

Lauri Matzen, Alo Pähn, Veiko Aunapuu ja Andris Lokna – Saku valla eduka esindamise eest ja esikoha pälvimise eest päästjate kutsemeisterlikkuse võistlustel Eliitkomando 2023.

Sirle Sülla ja Peeter Soosaar – valla esindamise eest Harjumaa emade ja isade lauluvõistlusel.

Tiina Hints ja Triin Susi – pikaajalise pühendunud töö eest Kurtna Kooli kokana.

SAKU VALLA ETTEVÕTLUSAUHIND

Saku valla aasta ettevõte on kogukonnale ja piirkonna arengut positiivselt mõjutanud Saku Õlletehas AS.

AASTA TEGU 2023

Nurme tänava korvpalliplatsi rajamine.

AASTA KODUKAITSJA

Naiskodukaitse Harju Ringkonna Saku Jaoskond tunnustas Aasta Kodukaitsja 2023 tiitliga organisatsioone Saku Priihtahtlikud Pritsimed ja Tõdva Vabatahtlik Pääste.

*Aktusel astus üles Karl-Erik Taukar Band koos Saku Gümnaasiumi neidudekooriga.
Fotod: Erlend Štaub*

Vallavalitsuse istungid

MERILIN PIIRISALU

13. veebruar

- Otsustati sulgeda Saku Lasteaed Terake, Saku Lasteaed Päikesekild ja Kurtna Kooli lasteaed perioodil 15.–28.07.2024. Vajadusel moodustatakse suverühmad.
- Otsustati hüvitada raske puudega lapsel transpordikulu sõiduks Tallinnasse ja koju.
- Otsustati kompenseerida kahele keskmise puudega lapsele psühhiaatria teenus; raske puudega lapsele toetava teenusena ratsutamisteraapia; raske puudega lapsele toetava teenusena lapsehoiuteenuse osutamine ning haridusliku erivajadusega lapsele kuni kümme teraapiaseanssi.
- Anti projekteerimistingimused üksik-elamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks aadressil Valli, Üksnurme küla.
- Kinnitati Saku valla omandis olevate eluruumide üürihinnad alates 1.06.2024 ning alates 1.06.2025.
- Algatati detailplaneering Jälgimäe küla Ussiaugu, Mõisavahe tee 1 ja Linnumäe maaüksustel ja lähialal.
- Nõustuti Keskkonnaameti koostatud keelduva eelnõuga Männiku XXIII geoloogilise uuringu loa andmise osas.
- Nõustuti Keskkonnaametile edastatava arvamusega Tallinna Teede Aktsiaseltsi keskkonnaloa andmise otsuse eelnõule.

20. veebruar

- Kooskõlastati Saku Lasteaia Päikesekild sisehindamise aruanne.
- Sätestati õpilaste Kurtna Kooli vastuvõtmise tingimused ja kord.
- Kinnitati Saku Vallavalitsuse 2024. aasta hankeplaan.
- Kinnitati valla ametiasutuse ning vallavalitsuse hallatavate asutuste 2024. aasta eelarve jaotus tööjõu- ja majanduskuludeks ja majanduskulude hulgas kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskuludeks.
- Otsustati kompenseerida sügava puudega lapsele toetava teenusena Salu Kooli õpilaskodu kohatasu; lapsele psühholoogi teenuse osutamine Tallinna Laste Turvakeskuses; lapsele ühekordne

kognitiivse funktsiooni uuring ning lapsele kuni kümme teraapiaseansi maksumus.

- Seati hooldus ja määrati hooldaja raske puudega isikule.
- Määrati isikule kommunaalarve katteks muudel põhjendatud juhtumitel makstav toetus.
- Anti nõusolek Jälgimäe külas asuva katastriüksuse Merle jagamiseks.
- Kinnitati mittetulundusliku tegevuse toetusfondi jaotus 2024. aastaks.
- Otsustati eraldada Saku valla 2024. aasta eelarvest mittetulundusliku tegevuse toetusfondist tegevustoe- tust järgnevalt: MTÜ Kodukoht Kiisa 3000 eurot; Kajamaa Külaselts 1000 eurot; Metsaveere Külaselts 2000 eurot; MTÜ Murimäe 500 eurot; MTÜ Metsanurme 3000 eurot; MTÜ Kasemetsa Küla 3000 eurot; MTÜ Kurtna Külaselts 2000 eurot; Männiku Küla Selts 2000 eurot; MTÜ Arunõmme Selts 3000 eurot; MTÜ Saue küla 1000 eurot; MTÜ Üksnurme Küla 2900 eurot; MTÜ Saku Valla Lasterikkad 1000 eurot; Saku Diabeetikute Selts 1000 eurot; Saku Valla Invaühing 1000 eurot; Seltsing KI-KU-TA-RO PÜ 1000 eurot; Seltsing Saku pensionäride ühendus Elukaar 1000 eurot; MTÜ Juuliku Külaselts 2250 eurot; MTÜ Linsi 750 eurot.

27. veebruar

- Määrati isikule küttematerjali ostmiseks muudel põhjendatud juhtumitel makstav toetus.
- Otsustati osutada kahele raske puudega lapsele kõrvalabi tagamiseks tugiisikuteenust.
- Otsustati kompenseerida kahele lapsele kuni viis mänguteraapia seanssi ning laste emale kuni viis psühholoogilise nõustamise seanssi.
- Anti projekteerimistingimused üksik-elamu ja abihoonete ehitusprojekti koostamiseks aadressidel Teelehe,

Kurtina küla ja Väike-Kärde, Sookaera-Metsanurga küla; üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks Lukussepa tee 33, Üksnurme küla ja Revali tn 14, Kiisa alevik ning aiamaja laiendamise ja üksikelamuks ümberehitamise ehitusprojekti koostamiseks Käokõrva tee 30, Kasemetsa küla.

- Määrati Loojangu tee 6, Kirdalu küla jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarbed.
- Anti nõusolek Tănassilma külas asuva katastriüksuse Jaagupõllu jagamiseks.
- Kehtestati Saku aleviku Männi tee 14 maaüksuse ja lähiala detailplaneering.
- Anti avaliku ürituse korraldamise luba MTÜ-le Spordiklubi Mercury 20.04.2024 Saku alevikus toimuva 63. Jüriöö teateorienteerumisvõistluse korraldamiseks.
- Nõustuti Kurtina külas Linalaka katastriüksusel kavandatava lageraiega, arvestades asjaolu, et lageraie ei kahjusta, vaid parandab tee seisukorda.
- Tunnistati edukaks OP Corporate Bank plc Eesti filiaali pakkumus hankele „Laen Saku valla investeringute finantseerimiseks“.

5. märts

- Anti avaliku ürituse korraldamise luba MTÜ-le Eesti Hobikrossiklubi 6.04.2024 Saku-Männiku motokrossirajal toimuva „Eesti Liivakuningas 2024“ korraldamiseks.
- Otsustati kompenseerida lapsele kuni viie teraapiaseansi maksumus; järeelhooldusteenusel olevale noorele psühhoteraapiateenuse omaosalus; lapsele viie psühhoteraapia seansi maksumus ning isikule võlanõustamisteenuse osutamine.
- Anti projekteerimistingimused üksik-elamu ehitusprojekti koostamiseks Pärnaõie tn 8, Üksnurme küla.
- Saadi ülevaade veebruaris väljastatud ehitus- ja kasutuslubadest, kokku anti 11 ehitusluba ja 9 kasutusluba.

Kõikide vallavalitsuse korraldustega saab tutvuda veebilehel

www.sakuvald.ee/dokumendiregister1

Vallavolikogu

15. veebruari vallavolikogu istungil osales 16 liiget, puudus viis.

- Muudeti Saku valla jäätmehooldus-eeskirja.
- Muudeti kaasava eelarve menetlemise korda ning toodi ettepanekute esitamise tähtaeg sügisest kevadesse. Praktika näitab, et ettepanekuid laekub palju ja nende läbitöötamine ning analüüsimine on väga aeganõudev. Ühtlasi

jäi seniste tähtaegade juures liiga vähe aega hääletuse võitnud ettepaneku elluviimiseks. Samuti võimaldab varasem tähtaeg ideid arvesse võtta valla järgmise aasta eelarve koostamisel. Käesolevast aastast algatab vallavalitsus kaasava eelarve menetluse hiljemalt 1. aprillil, korraldab tutvustamise avalikkusele ja kutsub üles kaasava eelarve ettepanekuid esitama. Ettepanekuid saab esitada kuni 1. maini. Vallavalitsus viib

kaasava eelarve ettepaneku(d) ellu järgmise eelarveaasta jooksul. Põhjendatud juhtudel (nt maa omandamisest, projekteerimise protsessidest või muudest asjaoludest tingituna) võib ettepaneku ellu viia kahe järgmise eelarveaasta jooksul.

- Otsustati lõpetada detailplaneeringu menetlus Kajamaa ja Lokuti külas Maritsa, Konnapõllu, Karja, Paju, Krossi, Nõlva ja Pikametsa kinnistutel.

KESKKONNAKUU TULEB TAAS!

Maikuu on täis põnevaid sündmusi ja tegevusi, mis aitavad paremini mõista ja rohkem hoolida ümbritsevast keskkonnast. Ootame kõiki osalema mitmekülgsel koolitustel, mõnusatel vestlusõhtutel, praktilistes töötubades ja muudel üritustel. Parim asi? Kõik üritused on **TASUTA** ning osalejate vahel loositakse toreid auhindu! Hoia silm peal valla kodulehel ja sotsiaalmeedial, et ühtegi põnevat sündmust mitte maha magada. Keskkonnakuu kava ilmub juba järgmises lehes.

SAKU VALD
Läbi rohelise akna

Saku Vallavalitsus võtab tööle

HOOAJALISE HALJASTUSTÖÖLISE

Sinu ülesanneteks on

- erinevate istutusala- ja taimekastide rohimine, hooldamine ja taimedele heade kasvutingimuste tagamine peamiselt Saku alavikus

Sinult ootame

- huvi taimede vastu ja iseseisva töö oskust
- pealehakkamist ja kohusetunnet saavutamaks soovitud tulemust

Pakume sulle

- hooajalist tööd kuni kuueks kuuks
- tööalast juhendamist ning tööks vajalikke töövahendeid
- töötasu vastavalt töötatud tundide arvule

Tule ja muuda meie elukeskkond veelgi ilusamaks ja rohelisemaks!

Kandideerimiseks saada oma CV hiljemalt 26.03.2024 läbi CV-Keskuse või saku@sakuvald.ee
Töö sisu kohta annab lisainfot haljastuse ja heakorra peaspetsialist Joel Villem, 671 2436 või joel.villem@sakuvald.ee

Tööle asumine 22. aprill 2024

SAKU ÕPILAS- MALEV 2024

**MALEVASSE
KANDIDEERIMINE
1. - 17. APRILL**

**17. - 30. JUUNI I VAHETUS -
RIIGIKAITSE (13-18A)**

**5. - 16. AUGUST II VAHETUS
(13-18A)**

**4. - 9. AUGUST
VÄLISVAHETUS
(ÕÖBIMISEGA, 15-17A)**

www.sakuvallanoortekeskus.ee

DETAILPLANEERINGUD

Saku Vallavolikogu 15.02.2024 otsusega nr 10 lõpetati Saku Vallavolikogu 11. märtsi 2010. a otsusega nr 34 **Kajamaa ja Lokuti külas Maritsa, Konnapõllu, Karja, Paju, Krossi, Nõlva ja Pikametsa kinnistutel** algatatud detailplaneeringu (DP) menetlus.

DP eesmärk oli maaüksuste kruntideks jaotamine ja ehitusõiguse määramine ratsasportdikeskuse ja selle juurde kuuluvate hoonete (tallid, ratsamanež, koplid jmt) ehitamiseks. Lisaks oli kavandatud 2 ha suurused hobutaludega krundid. DP algatamisest on möödunud 13 aastat, mille jooksul on kehtima hakanud uus planeerimiseadus, kehtestatud on uus Saku valla üldplaneering, muutunud on nõuded detailplaneeringutele ja nende menetlemisele. DP menetlustähtaega on varasemalt kahel korral pikendatud, kuid DP ei ole planeerimiseaduse mõistes vastu võetud, avalikule väljapanekule suunatud ja kehtestatud.

DP koostamise lõpetamise otsusega saab tutvuda geoinfosüsteemis EVALD: <https://service.eomap.ee/sakuvald/#/planeeringud/planeeringud/61>

...

Saku Vallavalitsuse 20.02.2024 korraldusega nr 151 kehtestati Saku vallas **Saku alevikus Saku spordipargi detailplaneering** (DP).

DP ala asub Saku alevikus Saku staadioni osal, Juubelitammede tee 2//4//Saku mõisapark osal, Männiku tee 145//Tallinna–Lelle 9,8–27,4 km osal ja Viimsi metskond 23 osal. Planeeritava ala suurus on ca 2,1 ha.

DP koostamise aluseks on võetud osaühing KIVISILLA töö 22–20 – Saku spordi- ja puhkeala projekt. DP-ga nähakse ette Sakus raudtee äärsel alal spordi ja puhkeala teenindamiseks teede, tehnovõrkude (sh kunstlume tootmissüsteem, välisvalgustus), suusasilla ehitamine ning olemasoleva ujumisbasseini korrastamine. Nende rajatiste ehitamine ja ala korrastamine toob alale aktiivsema kasutuse ja lisab

Sakus sportimise ja vaba aja veetmise võimalusi. Tulenevalt sellest, et rajatised on kavandatud Vääna jõe ehituskeeluvööndisse, siis on looduskaitseaduse § 38 lõike 5 alusel nende väljaehitamise eelduseks DP koostamine ja kehtestamine.

Saku valla üldplaneeringu (ÜP) kohaselt asub DP ala tiheasustusalal, mille juhtotstarve on puhke- ja virgestuse maaala. Lisaks näeb ÜP ette perspektiivse silla rajamise. DP on kooskõlas Saku valla ÜP-ga.

DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskonnale.

Kehtestamise korraldusega on võimalik tutvuda geoinfosüsteemis EVALD <https://service.eomap.ee/sakuvald/#/planeeringud/planeeringud/979>, Saku valla kodulehel ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Juubelitammede tee 15, Saku alevik).

...

Saku Vallavalitsuse 27.02.2024 korraldusega nr 169 kehtestati Saku vallas Saku alevikus **Männi tee 14 maaüksuse ja lähiala detailplaneering** (DP).

DP ala koosneb Männi tee 14 maaüksusest ja Männi tee 16 ja Männi tee maaüksuste osast.

DP-ga moodustatakse 6 elamumaa, 1 transpordimaa ja 1 üldkasutatava maa krunt. Elamumaa krundile saab ehitusõiguse järgi ehitada 1 kaksikelamu või üksikelamu ning kuni 2 abihoonet. Elamukrundi suurus on 1501 – 1712 m², täisehitusprotsent on 20%, elamu max kõrgus on 9 m, abihoonetel kuni 5 m. Juurdepääsu tagamiseks on Männi teelt ette nähtud transpordimaa krunt pos 7. Pos 8 on planeeritud üldkasutatava maa krunt avaliku ruumi tarbeks. Tallinna ringtee äärde on ette nähtud müratõkkevall, mis leevendab piirkonna müra probleeme. DP on kooskõlas vastuvõtmise hetkel kehtinud Saku aleviku üldplaneeringuga. DP ei ole vastuolus avalike huvidega ega mõjuta avalikku ruumi negatiivselt.

DP elluviimisega ei avaldata olulist mõju ala ja selle lähiümbruse majandus-, sotsiaal-, kultuuri- ning looduskeskonnale.

Kehtestamise korraldusega on võimalik tutvuda geoinfosüsteemis EVALD <https://service.eomap.ee/sakuvald/#/planeeringud/planeeringud/869>, Saku valla kodulehel ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Juubelitammede tee 15, Saku alevik).

...

Saku Vallavalitsuse 05.03.2024 korraldusega nr 187 algatati detailplaneering (DP), anti lähteseisukohad ja jäeti algatamata keskkonnamõju strateegiline hindamine Saku valla **Männiku küla Tooma tee 42 maaüksusel ja lähialal**.

DP eesmärk on Tooma tee 42 kruntideks jaotamine ja ehitusõiguse määramine äri- ja tootmishoonete ehitamiseks. Kavandatav äri- või tootmistevõime on valdavalt ladu ja autoosade valmistamine. Lisaks antakse DP-ga tehnovõrkude ja rajatiste, heakorrastuse, haljastuse, liikluskorralduse ja parkimise põhimõtteline lahendus. DP ala suurus on ca 1,9 ha.

Saku valla üldplaneeringu kohaselt asub DP ala tiheasustusega alal, mille maakasutuse juhtotstarve on äri- ja tootmisettevõtte maaala. Maaüksus jääb perspektiivse ühiskanalisisatsiooniga (ÜVK) kaetavale alale. Perspektiivse ÜVK välja ehitamise kohustus on huvitatud isikul, sealjuures ei ole lubatud ajutised/lokaalsed lahendused. Algatav DP on kooskõlas kehtiva Saku valla üldplaneeringuga.

KSH eelhinnangule tuginedes ei ole KSH algatamine vajalik.

DP algatamise korralduse ja selle lisadega on võimalik tutvuda ka Saku valla kodulehel: <https://www.sakuvald.ee/algatatud-detailplaneeringud>, valla geoinfosüsteemis EVALD: <https://service.eomap.ee/sakuvald/#/planeeringud/planeeringud/1103> ning tööaegadel Saku Vallavalitsuses (Juubelitammede tee 15, Saku).

Saku-Tõdva maantee on suletud märtsi lõpust novembri lõpuni

Saku Sõnumid

Seoses Rail Baltica maanteeviadukti ehitustöödega suletakse 25. märtsist kuni 25. novembrini Saku-Tõdva maantee kilomeetritel 3,70-4,95.

Ehitustööde tellijaks on Transpordiamet ja rahastajaks Rail Baltic Estonia OÜ, tegijaks on Tallinna Teede AS ja omanikujärelevalvet teostab Esprii OÜ.

Rajatava viadukti vahetus läheduses elavatele isikutele, sh ühissõidukitele, tagatakse kogu ehitusperioodi vältel läbipääs. Eraldi läbisõidulube vormistama ei

hakata ning transpordivahendid tuvastab ehitaja tööde käigus.

Suulised load saavad kindlasti Suure-Sõdi kinnistu elanikud, aga ka Saku-Tõdva maantee äärsed maatulundusmaade omanikud. Ülejäänud isikud (sh Noole tee äärsed elanikud, Kajamaa küla elanikud, Tõdva küla elanikud, Kajamaa Kooli sõitjad jt) peavad oma sõidud tegema ümbersuunatud teede kaudu.

Mõlemale poole ehitustööde objekti on paigaldatud infotahvel, kus on kirjas vajalikud kontaktid (ehitustööde

projektijuht, omanikujärelevalve jne). Kui ehitustööde või ajutise liikluskorralduse teemadel tekib küsimusi, siis tuleb pöörduda ehitustööde objekti-juhi (Mihkel Kukk, tel 55622368, e-post: mihkel.kukk@ttas.ee), projekti-juhi või omanikujärelevalve poole.

Täiendavalt paigaldatakse ajutised massipiirangu märgid Sootee otsesse, et vältida veoautode sattumist Sooteele.

Saku-Tõdva mnt sulgemise ajal on põhiliiklus ümber suunatud Tõdva-Hageri ja Kasemetsa-Kiisa teele.

Kaart: Maa-amet

Raieluba: puust ja punaseks!

Eesti Arboristide Ühing

Käes on märts ja inimesed hakkavad tasapisi aiatöödele mõtlema. Esimene kevadine töö, mida tavaliselt tegema rutatakse, on viljapuude lõikus. Viljapuude hoolduslõikuseks või raieks ei ole luba vaja taotleda ja see tundub inimestele selge olevat. Suuremate puude raie- ja hoolduslõikuse korral peab aga silmas pidama mitmeid aspekte. Kuigi tänapäeval on info kättesaadavus parem kui kunagi varem, siis ei ole teave raieloa nõudest siiski kõigini jõudnud – tihti peale puutuvad arboristid kokku klientidega, kes on otsustanud enda kinnistul kasvava puu maha võtta, kuid kuuldes raieloa vajadusest, teevad imestunud näo. Soovime selgitada, miks on raieluba vaja, millised on taotlemise tingimused ning kuidas seda teha.

Hoolduslõikusega on tegemist siis, kui isiklikul kinnistul kasvaval puul soovitakse lõigata oksa. Olenevalt puust ja tema kasvukohast võib hoolduslõikuse eesmärk olla väga erinev, kuid igasuguse hoolduslõikuse järel peaks puu säilitama liigiomase välimuse. Samuti on oluline, et töö käigus ei kasutataks valesid lõikemeetodeid, näiteks tuleb vältida rebenenud lõikeid või asjatuid tüükaid. Lisaks peab hoolduslõikuseks valima õige aastaaja vastavalt puu liigile. Näiteks vahtra ja kase puhul peab silmas pidama mahlajooksu aega. Enne mahlajooksu ja mahlajooksu ajal ei ole tavaks puuoksi lõigata. Samuti ei ole mõistlik puid hooldada pakasega, sest käre külm või suured temperatuurikõikumised kahjustavad värskeid lõikehaavu, tekitades neile lõhesid jm kahjustusi. Parim aeg puude hoolduslõikuseks on siis, kui puu on täislehes, sest puu seisukorda on vegetatsiooniperioodil kõige lihtsam hinnata. Samuti paranevad lõikehaavad siis kõige kiiremini ning lõikuse eesmärki silmas pidades on lihtsaim puud tervikuna vaadelda.

Raieks on luba nõutud siis, kui on vajadus puu raiuda. Raieloa taotlus saab tavaliselt positiivse vastuse, kui ametnik on tuvastanud otsese ohu inimestele või varale. Põhjendused nagu liiga palju lehti, liiga vähe valgust, kleepuv õietolmu, ise istutasin või puu enam ei meeldi, ei ole paraku argumendid, millega raieluba taotlema minna. Valguse puuduse vastu saab tihti peale abi hoolduslõikusega,

kuigi lehtede kogust või õietolmu see suurel määral ei vähenda. Ka paljude muude murede puhul aitab enamasti hoolduslõikus.

Veel üks põhjus, miks inimesed raieluba taotlema lähevad, on hirm, et puu või tema oksad on ohtlikud. Hirmu ei pea aga leevendama puu raiumisega, sest puu ohutuse tagab tema pidev hooldamine, seisundi jälgimine, ohutegurite märkamine ning vajadusel tegutsemine. Arboristid oskavad anda nõu mida, kuidas ja miks teha ning vajadusel seda kõike ka teostada. Samuti võib hinnangut puu seisundile küsida puittaimede hindajalt või dendroloogilt. Sellisel juhul saab dokumendi, mis annab ülevaate puu tervislikust seisundist, mõõtmetest, väärtustest, ohuteguritest, vajalikest tegevustest, aga ka ajaloost.

Raieluba ei ole vaja taotleda alla 8 cm rinnasdiameetriga (1,3 m kõrguselt mõõdetuna) puude, viljapuude ja põõsaste raieks.

Lindude pesitsemise ajal võidakse keelata raie ja hoolduslõikus kohtades, kus on registreeritud pesitsevaid linde.

Miks ma pean taotlema luba, kui puu asub minu kinnistul?

Selleks on kaks peamist põhjust. Esimene on puhtalt seadusandlik (tuleb nendes looduskaitseadusest) ning lähtub sellest, et kohalik omavalitsus peab oma

territooriumil kehtestama tingimused, mille alusel puid raiutakse. Igal omavalitsusel on raieloa kord veidi erinev ning neist tingimustest ei saa mööda vaadata.

Teine, sisuline põhjus on aga see, et iga puu on väärtus mitte ainult kinnistule, kus ta kasvab, vaid loob seda kogu avalikus ruumis laiemalt. Mida suurem on puu, seda enam omab ta tähtsust avaliku ruumi kujunduslikust, ökoloogilisest, keskkonnavalasest, haljastuslikust, sotsiaalsest või kultuuriloolisest aspektist või neist kõigist.

Raieloa andmise kord Saku vallas

Saku vallas on tiheasustusalal kasvavate puude raiumiseks vajalik taotleda raieluba. Vormikohane taotlus ja esitamise info on leitav valla veebilehelt. Raieluba väljastatakse tasuta ja see kehtib kuni ühe aasta. Vallavalitsuse ametnik võib raieloa väljastamise kõrvaltingimuseks nõuda raiutavate puude asendamist.

Erandina ei ole vaja raieluba kohest likvideerimist nõudvale (ohtlikule) puule, kuid vallakantsleid tuleb esimesel võimalusel teavitada raiutud puude arvu, liigi ja täpse asukoha kohta.

Tiheasustusalaks on aleviku või küla selgelt piiritletud kompaktse hoonestusega olemasolev või planeeritav territooriumi osa. Kui ei ole selge, kas puu asub tiheasustusalal või mitte, siis saab infot küsida vallavalitsusest.

Foto: Sergei Vertepov

Kogukonnaenergeetika võimaldab kogukonnal kasu saada

INGRID NIELSEN | Eestimaa Looduse Fond

Viimased aastad on toonud katustele paigaldatud päikesepaneelide buumi. Aastaks 2035 prognoositakse, et Eesti kodude katustel võiks neid olla tänasest kolm korda rohkem ning need võiks katta veerandi majapidamise elektritarbimisest. Tootvaid tarbijaid on täna üle 15 000, ent kohalikul tootmisel on veel kasutamata võimalusi, mis jäävad individuaalselt ja ettevõttena tegutsemise vahele, selleks on **kogukonnaenergeetika**. Need on energiaprojektid, mida veetakse ühistulistel alustel ning mis pakuvad otsest kasu **kohalikele kogukondadele**.

Kogukonnaenergeetika algatused võivad võtta mitmesuguseid vorme: need võivad olla kogukonnaomandis olevad taastuvenergia paigaldised (näiteks päikesepaneelid või tuulikud), pakkuda elektrisõidukite või -jalgrataste laadimisteenuseid või olla energiatõhususprogrammid või renoveerimisteenused. Samuti võivad need olla kogukonnapõhised energiakooperatiivid, mis hoolitsevad soojusmajandusteenuste eest või pakuvad muid teenuseid energiaturul.

Seadusandluses on kirjas kaks sarnast, detailides erinevat varianti: taastuvenergiakogukonnad ning kodanike energiakogukonnad. Ent neid ühendab sama printsiip – neis osalemine annab võimaluse olla energiatootmise ja kasutamise otsuste juures ning mõjutada seda, kuidas energiat toodetakse ning kuhu selle kasud liiguvad. Energiatarbijana oleme passiivsed turul osalejad – stepslist tuleb elektrit ja selle tarbimise eest tasume teenusepakkujale. Kogukonnaenergeetika kaudu aga jääb suur osa otsustusest kohalikele tasandile ning rahalise

Co-funded by
the European Union

Co-funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or CINEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

kasu teenimise kõrvalt saab määrata ka teisi hüvesid. Näiteks energiaühistu võib otsustada, et liikmed saavad teenuseid soodsamatel või stabiilsematel tingimustel, sellega kaetakse kohaliku kogukonna ühiseid vajadusi või antakse kohalikele lisandväärtust pakkuvatele ettevõtetele ligipääsu taastuvatele energiaallikatele.

Kogukondlik energiatootmine paigutatakse tarbimiskoha vahetusse lähedusse või kasutatakse ära vabu pindu näiteks katustel. Seetõttu puudub sel tugev negatiivne mõju looduskeskonnale. See vähendab survet loodusele ning mõjutab otseselt energiakadude vähenemist. Kohalikud energiaprojektid loovad töökohti ning panustavad rohkema raha ringlémisse lokaalses majanduses. Nad vähendavad ka sõltuvust kesketest energiavarudest, kasvatavad energiasõltumatust ja vastupidavust, eriti maapiirkondades. Kuna energiateemades osaleb tavapärasest laiem ring inimesi, siis hõlmavad kogukonnaenergia algatused sageli ka haridusprogramme ja korraldatavaid teavituskampaaniaid, mis suurendavad energiateadlikkust ning -tõhusust. Sarnastele probleemidele lahenduse otsimine, ühised otsused ning koos leitud võimalused projektide rahastamiseks soodustavad sotsiaalset ühtsust, tuues elanikud kokku jagatud eesmärgi ümber, julgustades nii koostööd ja vastastikust toetust. Kokkuvõtteks

pakub kogukonnaenergia kogukondadele võimalust oma energiatulevikku ise juhtida, tuues kaasa mitmesuguseid sotsiaalseid, majanduslikke ja keskkonnavaliseid eeliseid.

12 omavalitsust Eestist, 22 maaomavalitsust Hispaaniast ning kümme organisatsiooni osalevad energiakogukondade projektis „Taastuvenergiade ülemineku edendamine maapiirkondade energiakogukondades” (EC4RURAL). Rahvusvahelise projekti eesmärk on aidata kohalikel omavalitsustel ja kogukondadel üle minna puhtale energiale, tagades samal ajal maapiirkondade ja kohalike kogukondade aktiivse osalemise.

2023. aasta sügisel alanud projekti käigus aidatakse kaasa kohalike taastuvenergia kogukondade loomisele, et tugevdada energiasõltumatust, edendada elu maapiirkondades ja vähendada energia-vaesust. Lisaks luuakse e-õpivara ning viiakse läbi põhjalik koolitusprogramm kohalikele kogukonnale. Projekt kestab neli aastat.

Kui soovid rohkem teada saada kogukondlikust energiatootmisest, oled oodatud osalema EC4RURAL projekti avaseminaril. Rohkem infot leiab Eesti LEADER Liidu kodulehelt <https://leaderliit.eu/ec4rural> ja Facebooki lehelt Eesti Leader Liit.

Energiakogukondade projekti

avaseminar toimub

Saku vallamajas 23. aprillil kell 17.30

Oleks meil vaid rohkem neid, kes jäätmeid liigiti koguvad

KATRE LAIDLA ja DOMINIC KÕVA | Kurtna Kooli Meediaring

Jäätmekäitlusega puutume kokku aina rohkem. Küll räägitakse jäätmete liigiti kogumisest ja taaskasutusest, kuid vähesed teavad, mida jäätmetega edasi tehakse. Kohtusime Tootjavastutusorganisatsiooni (TVO) teenusejuht Silver Tätte ja turundus- ja kommunikatsioonijuht Gaili Edingiga ning Ragn-Sellsis ärikliendi nõustaja Eve Nurgaga, et uurida, miks ikkagi jäätmeid liigiti koguda ja mida teha, et võimalikult suur osa neist jõuaks tagasi ringlusesse.

TVO töötab igapäevaselt, et ringluses olevad pakendid ja prügi jõuaks õigesse kohta ja võimalikult suur osa saaks taaskasutatud. TVO on tegutsenud juba 15 aastat ning täna koordineerivad nende seitse töötajat jäätmete kogumist eri Eesti piirkondades. Pakendijäätmeid kogutakse nii ettevõtetest kui ka eramajadest.

Igal ettevõtjal on kohustus enda ringlusesse lastud pakend ka turult kokku koguda ja taaskasutusse saata. Ettevõtja võib oma pakendid ise kokku korjata, kuid see on tegelikult üsna võimatu ülesanne. Teiseks võimaluseks on leping mõne taaskasutusorganisatsiooniga. Valitud organisatsioon võtab enda kanda pakendite kogumise ja edasi suunamise jäätmekäitlejale. Tootjavastutusorganisatsioon teeb koostööd Ragn-Sellsiga. Peale pakendite kogumist jääbki ülejäänud töö neile.

Ragn-Sells hoolitseb prügi sorteerimise ja taaskasutusse suunamise eest.

Pakendite kogumine ja edasine sorteerimine on ülimalt oluline. Aina rohkem vajame plastikut ja muid pakendimaterjale ning kui neid koostisaineid kogu aeg loodusest juurde võtta, saavad need lõpuks otsa. Kordades ökonoomsem ja loodusõbralikum on pakendid kokku koguda ja ümber töödelda. See nõuab ka palju vähem energiat.

Teavitustöö nõuab panustamist

Uurisime, mis on kõige raskem osa TVO töö juures. Tuli välja, et kõige raskem on inimestele selgeks teha, miks peaks jäätmeid liigiti koguma ja taaskasutama. See on tegelikult kinni inimese tarbimisharjumustes ja mugavuses. Kõige suurem väljakutse on see, et ükskõik, kui palju toredaid boonuseid või lugusid rääkida, on väga raske enda käitumist päriselus muuta. Need, kes veel liigiti ei kogu, ütlevad tihti, et nii palju prügikaste ei mahu koju või liigiti kogumine on ebamugav. Tegelikuses ei ole asjad üldse nii. Liigiti kogudes tekib sama palju jäätmeid kui varem, kuid seda on igas kastis väiksemas koguses. Väga hästi sobivad kraanikausi alla tavalise prügikasti asemel mitu väiksemat kastikest.

Teiseks sammuks on kindlasti see,

et liigiti kogumine oleks õigesti tehtud. Inimeste motiveerimiseks on TVO aktiivselt tööd teinud käies pidamas loenguid, kus tuuakse ka elulisi näiteid ning inimesed, kes on huvitatud liigiti kogumisest, aga ei tea, kust alustada, saavad oma küsimustele vastused. Oluline on aga meelest pidada, et taaskasutusse saab saata vaid liigiti kogutud jäätmeid. Meie arvates peab igaüks enda harjumusi muutma, et uutel põlvkondadel oleks parem elu ja et ka nemad saaksid elada puhtas looduses.

Kus jäätmeid töödeldakse

Paljud materjalid, mis on Eestis kasutusel, saadetakse välismaale ümber töötlemisele, sest Eesti on nii väike ning seetõttu pole siin veel vajalikke võimalusi. Tetrapakend suunatakse tavaliselt Soome või Poola. Aina rohkem proovitakse leida viise, kuidas võimalikult palju kasutatavat pakendiosa kätte saada, et veel vähem jäätmeid raisku läheks. Eestis töödeldakse hetkel ümber järgmisi materjale: plast, klaas, paber ja puit. Ümbertöötlemise võimalused laienevad ajapikku ning see, et Eestis täna mingit liiki pakendeid ümber ei töödelda, ei tähenda, et see nii jääb. Jäätmed, mida me veel ümber töödelda ei oska, lähevad põletamisele. Mõne aasta pärast soovib Euroopa Liit, et kõik

Kurtina Kooli Meediaringi noored Ragn-Sellsis jäätmemajandusega tutvumas.

Fotod: Agne Luur

pakendid oleksid ümbertöödeldavad või taaskasutatavad.

Harjumused tuleks üle vaadata

Lisaks liigiti kogumisele saavad inimesed ka muud teha. Esiteks saame kõik vähem osta. Tänapäeval ostavad inimesed nii palju toitu, mida nad lõpuks ei tarbi ning koos pakendiga ära viskavad. Kui osta ainult vajalikke toiduaineid, saame säästa raha ning tarbime vähem, ka pakendeid ei teki nii palju. On toiduaineid, mida peab ostma pakendatult. Hea näide on jogurt. Jogurtipakendeid on väga erinevaid. Mõned on väheste kihtidega, aga paljudel on mitu kihti pappi, kilet ja plasti. Lisaks on sellel pakendil tavaliselt peal ka kile või õhuke alumiiniumikiht ning selle peal veel plastümbris. Kõige lihtsam ongi osta toode, mille pakendis on võimalikult vähe ebavajalikku materjali. Näiteks ei pea iga puu- või juurvili, eriti need, millel on koor, olema eraldi kotis. Eestis on ka mõned poed, kus inimesed saavad käia enda karpidega. Kuigi neid on hetkel vähe, luuakse neid kindlasti tulevikus veel.

Pakendite kasutamine ei sõltu ainult inimestest, vaid ka tootja ise saab palju ära teha, kasutades loodussõbralikumaid materjale. Osasid pakendeid saab kasutada ka lõbusateks projektideks, näiteks munakarpidest saab teha väikeseid potikesi, kuhu tomateid või muid saadusi kasvama panna.

Tootjad on järjest rohkem hakanud keskkonnasõbralike pakendite hinda tõstma. Loogiline oleks, et kui pakend on tehtud taaskasutatud materjalist, kasutatakse selle valmistamiseks vähem energiat, kuid tootjad teevad tihti vastupidi ja küsivad sellise toote eest hoopis rohkem raha. Meie arvame, et kui keskkonnasõbralik pakend oleks soodsam, ostaksid inimesed selles olevaid tooteid palju rohkem.

Eri jäätmed tuleb koguda eraldi

On ka mõned asjad, mis kindlasti kunagi ei tohiks prügikasti sattuda. Ohtlikud jäätmed, näiteks ravimid ja patareid, peaksid kindlasti jõudma poodides olevatesse kastidesse, et nendest saaks võimalikult ohutult vabaneda. Järjest populaarsemaks saavad e-sigaretid on samuti ohtlik jääde, nende sees olevad liitiumakud on väga ohtlikud, sest kui need saavad löögi, võivad need põlema minna ning tavaprügi

Kokku pressitud piima-, mabla- ja teised sarnased pakendid.

hulgas olles on see väga ohtlik. Jäätmeid peale tõstes pressib auto need kokku, seda sorteeritakse ning vajadusel purustatakse. Selle protsessi ajal on väga tõenäoline, et seesama e-sigareti sees olev aku läheb põlema, seega on väga oluline, et e-sigaretide akud õigesti kogumiskastidesse jõuaksid.

Samuti ei tohiks ka erinevad jäätmeliigid seguneda. Reaalsus on see, et kui biolagunevad jäätmed panna segaolmejäätmete hulka, siis põletatakse need ära. Samuti pole harvad olukorrad, kui põletatavate jäätmete hulka on sattunud tellised või muu ehituspraht. Kõik see peaks tegelikult jõudma eraldi konteinerisse.

Kõige rohkem eksitakse pakendikonteineritega. Nendesse satub väga tihti näiteks jalanõusid või prügikotte, mis ei sisalda pakendijäätmeid. Osad inimesed arvavad, et pakend on vaid pappkast, aga tegelikult on see ka saiakott ja hakklihapakend. Kui e-poest tellida lõhn, on selle ümber mitu kihti, see kõik on pakend ning peaks jõudma ühte konteinerisse. Kõige lihtsam on mõelda nii, et kõik, mis on toote ümber, on pakend ning tuleks segaolmejäätmetest eraldi koguda.

Vale käitumine raiskab ressursse

Kui prügiauto juht näeb kindla jäätmeliigi jaoks mõeldud konteinerit, milles on jäätmed segamini, ei tühjenda ta seda. Esmalt märgib ta selle üles ning teeb pildi, mille hiljem edastab TVO-le. Nemad

saadavad avalike konteinerite puhul teate edasi omavalitsusele, erakonteinerite puhul aga teenuse tellijale ning siis tuleb tellida vastav tühjendusteenus. Sellise konteineri saadused lähevad otse ahju, sest jäätmeliigid on segamini. Kahjuks on vahepeal ka kordi, kus prügikonteineri põhjas on jäätmed liigiti valesti kogutud ja see selgub alles jäätmejaamas. Nõnda on aga kogu koorem rikutud.

Selleks, et täpselt teada, kuidas liigiti kogumist alustada või mida teha, on olemas lehekülg tvo.ee/lihtne. Et endale koju vastav konteiner soetada, on vaja lihtsalt teenus tellida. Üleüldise teenusepakkuja valib iga kohalik omavalitsus. Inimeste jaoks, kes jäätmete liigiti kogumisega alles alustavad, tuleb tavaliselt üllatusena ka teadmine, et liigiti kogumise jaoks konteineritellides tuleb edaspidi maksta vaid konteineri renti, konteineri tühjendus on aga tasuta, samas kui segaolmejäätmete eest tuleb maksta nii konteinerirenti kui tühjendustasu.

Puhtama keskkonna nimel

Tänapäeval on paljudel veel aramus, et miks me üldse liigiti kogume, kui üks auto teeb kõik konteinerid tühjaks korraga. Tegelikult on olemas prügiautod, millel on mitu prügikambrit ehk sinna saab sisse panna mitut erinevat liiki jäätmeid. Tavaliselt kogub selline auto korraga nii biolagunevad kui segaolmejäätmed, mis töödeldakse erinevalt.

Meie jaoks oli huvitav ka see, mida erinevad igapäevased tooted sisaldavad. Näiteks ripsmetušš saab oma musta värvi ümber töödeldud rehvide jääkidest. Paljusid kreeme, mida igapäevaselt kasutame, tehakse erinevatest tootlustes üle jäänud õlidest ja spordiriideid valmistatakse plastikust.

Meie arvates on väga oluline, et inimesed saaksid aru, et jäätmete liigiti kogumine on vajalik. Nagu ütles meie Eve Ragn-Sellsist: „Oleksime väga õnnelikud, kui meil oleks veel rohkem liigiti kogutud jäätmeid, sest siis saaksime palju suuremaid koguseid ümbertöötlemisse saata ning vähem põletada materjali, mida tegelikult saaks kasutada.“

Selleks, et ka tulevikus oleks meil puhas keskkond ning hea elada, peab igaüks meist midagi ära tegema ning jäätmete liigiti kogumine on väike samm õiges suunas.

12. märtsil peeti Saku valla uue maamärgi sarikapidu

ANNIKA KUBJA | kommunikatsioonijuht

Saku Gümnaasiumi uus õppe- ja spordihoone on saavutanud täiskõrguse. Valmiva maja sarikatele kerkinud pärg on omanikule selge sõnum – nüüd tuleb ehitajatele kiiremas korras pidu korraldada. Pärg sai ilusti alla toodud ning ehitajad tänatud soojade sõnade ja lõunasöögiga.

Saku vallavanem **Marti Rehema** sõnul on uus koolimaja koos spordi- ja välirajatistega maamärgiks kogu vallale: „Erinevad sportimisvõimalused, avalik ruum suuremate kontsertide korraldamiseks, parklad, kooli ala läbiv jalakäijate ja ratturite promenaad – see kõik moodustab ühtse ja olulise terviku kogukonna jaoks.“

Ehituse järgmistes etappides saab karkassist terviklik maja

„Ehituses on edu aluseks alati koostöö. Väga paljud osapooled, alates hoone tellijast ja arhitektist kuni iga ehitusplatsil tegutseva töömeheni, peavad sama eesmärgi nimel toimetama elava organismina. Siin objektil on kõigi osapoolte koostöötahe erakordselt kõrge ning selle kinnituseks on ka ehitustööd heas tempos kulgenud ja kenasti graafikus püsinud,“ sõnas Nordecon AS juhatuse liige **Tarmo Pohlak**.

Kõik kulgeb plaanipäraselt ja järgmise aasta sügisel peaksid koolilapsed uues majas õppima asuma.

„Esialgseid nägemused hoonet ja ala kavandades olid päris julged ja suured. Hoidsime neist siiski kinni, pigem mõtestasime ja otsisime lahendusi, mitte ei kärpinud. Täna, kui maja hakkab ilmet

Foto: Annika Kubja

võtma, saame öelda, et Saku vallal on rahalist võimekust ning oskusi kogu kompleks tervikuna korraga välja ehitada,“ kinnitab vallavolikogu esimees **Eero Alamaa**.

Uues koolimajas hakkavad õppima Saku Gümnaasiumi 5.–9. klasside õpilased. Selle juurde tuleb aleviku esimene kunstmuruga kergejõustikustaadion, mängu- ja pallimänguväljakud ning talvine jahutusega uisuplats.

Uue koolimaja arhitektuurivõistluse võitis Salto Arhitektuuribüroo OÜ tööga TÄPP. Kompleksi ehitamine on Saku vallale läbi aegade suurim investeerimisprojekt. Kogu ehitatava ala suurus on ligi 4 hektarit ja maksumuseks 29 miljonit eurot.

Fotogaleriid saab vaadata valla veebilehel

www.sakuvald.ee/pildigaleriid

Esikaane foto: Oleg Hartchenko (XO Foto)

Kiisal alustab Gordoni perekool

Gordoni perekooli on oodatud Saku valla lapsevanemad, kellel on tekkinud mured või küsimused seoses laste kasvatamisega ja peresuhetega.

Koolitusel saab õppida ja harjutada, kuidas:

- toime tulla lapse jonniga ja vastupanuga
- ennast vanemana kehtestada
- seada piire ja koduseid reegleid
- ära hoida ja lahendada konflikte pereliikmete vahel
- vanemana jaksata ja enda vajaduste eest seista.

Grupp käib koos Kiisa rahvamajas kolmapäeva õhtuti kell 17–20, kuupäevadel 10.04, 17.04, 24.04, 1.05, 8.05, 15.05, 22.05 ja 29.05.

Kursusele lisaks toimuvad 5.06 ja 12.06 loengud perepsühholoogiast. Perepsühholoogia koolitus on välja töötatud ja katsetamisel MTÜ Perekoolitusühing Sina ja Mina eestvedamisel projekti “Pere- ja lastesõbralikke väärtusi toetavad ning tasakaalukamad vanemad” raames, mida rahastab Sotsiaalministeerium.

Grupi suurus on kuni 16 lapsevanemat.

Koolitaja Külli Natka on pereterapeut ning Perekoolitusühing Sina ja Mina litsentseeritud koolitaja.

Osalustasu: lapsevanema omaosalus 30 eurot kanda Perekoolitusühing Sina ja Mina arvele EE782200221025532345, selgitusse nimi ja Gordoni perekool Kiisal.

Osalemiseks palume registreeruda anu.mesila@sakuvald.ee

Toimekas veebruar Kajamaa Koolis

Kajamaa Kool

Veebruarikuu oli meie koolipere jaoks väga tegevusrohke. Tähistati sõbrapäeva stiilinädalaga, käidi teatris, võeti osa digikoristusest. Mõned meelde jäävamad ettevõtmised olid valmiva telesaate salvestus, koolipere talvepäev, Eesti Vabariigi aastapäeva aktus ning Sakus pidulikul lipuheiskamisel osalemine.

Kuidas sünnib populaarne telesaade?

Sellele küsimusele vastuse leidmiseks oli Kajamaa Kooli vanema kooliastme õpilastel võimalus tutvuda saate tegemise protsessiga. Osalesime saatesarja „Tähtede Täht“ salvestusel, mille teemaks oli muusikal. Nii mõnigi muusikaõpetuse tunnis kuulnud fakt sai elava esituse. Oma silmaga oli võimalus näha mitmeid tuntud lauljaid-näitlejaid nagu Tanja Mihhailova-Saar, Anett Kulbin, Ott Lepland, Eleryn Tiit, Carlos Ukareda, Saara Nüganen, German Gholami. Põnev oli vaadata, mida kujutab endast saatejuhi töö. Kaks tundi paigal püsimist möödus saatejuht Jüri Butšakovi tööd jälgides linnulennult.

Lapsed arvasid, et see kogemus oli väga põnev. Näha oli palju erinevat tehnikat ja aimu sai veidi ka saatemeeskonna tööst. Kõige ägedam oli muidugi esinejate jälgimine. Nii mõnegi jaoks oli laulu ja tantsu üheaegne esitamine ühtaegu nii üllatav kui ka köitev vaatepilt ning tekitas huvi ka teiste muusikasaadete vastu. Pärast salvestust oli küll kõigil selg kange ja jalad surisesid, sest istmed olid seljatugedeta ja üsna ebamugavad, aeg aga päris pikk. Samas on nii mõnigi valmis ka edaspidi läheda elamuse saamiseks pisut ebamugavust välja kannatama. Tore päev oli! Jääme põnevusega ootama telesaadet eetris!

Eesti Vabariigi aastapäeva aktus

Kajamaa Kooli koolipere tähistas Eesti Vabariigi 106. aastapäeva südameliku aktusega. See algas pidulikult lippude sissetoomisega, järgnes Eesti Vabariigi hümnile laulmine, seejärel kuulati koolijuht Merit Udusalu ja vallavanem Marti Rehema kaasaaharavaid kõnesid.

Koolilaste laulu- ja luuleesinemiste järel said tehtud töö ja tubliduse eest tänukirjad mitmedki meie kooli õpilased ja õpetajad.

Pidupäevale oli külla tulnud Kaitseliidu esindajad Harju Malevast, kes jagasid oma tegemisi kooliperele ja kutsusid ühinema kodutütarde ja noor-
kaskaste organisatsiooniga.

Aktus lõppes lauluga „Laul Põhja-
maast“, millele järgnes pidulik lõunasöök.

Talvepäev Pirgu terviserajal

Kajamaa Kool külastas 23. veebruaril ühise väljasõiduna Pirgu Terviserada. Kohapeal said õpilased tuubitada ja piknikualal grillida. Lisaks oli päevakorras pisike matk ja madalseiklusrada.

Õpilaste tagasiside oli väga positiivne ja mitmekülgne. Õpilased arvasid, et oli hea lõpp talvele, lisaks tore teha midagi õues. Tuubitamine oli lõbus ja rada oli hea, sest oli piisavalt pikk. Lastele meeldis vahukomme grillida. Suureks plussiks

loeti, et koht oli meile lähedal ning ei pidanud bussiga kaua sõitma. Lisaks panid lapsed tähele, et õpetajad olid rahul ja lõbusas meeleolus.

Pidulik lipuheiskamine Sakus

24. veebruaril, Eesti Vabariigi 106. aastapäeva rongkäigust Sakus võttis esmakordselt osa ka Kajamaa Kool, olles sündmuse üle äärmiselt uhke. Hommik algas rivistuse, lipuheiskamise ja Saku mõisaparki liikunud rongkäiguga. Tagasi jõudes saime tutvuda erinevate meid abistavate sõidukitega, soovijaid sõidutati Kaitseliidu tehnikaga. Nautisime sooja teed, putru, suppeid ja kringlit. Üritus andis uusi teadmisi Kaitseliidu, Naiskodukaitse ja organisatsiooni Noored Kotkad tegemistest. Kajamaa Kool osaleb kindlasti ka edaspidi.

Eesti Vabariigi 106. aastapäeva aktus Kajamaa Koolis.

Foto: Märilin Joosing

Lustlik päev looduses pani talvele punkti.

Foto: erakogu

Õpilaste toetamise võimalused – õppimine õpiabirühmas ja eriklassis ehk väikeklassis

RIIN FINGLING | Saku Gümnaasiumi tugisüsteemi juht

Õpilaste vajaduste märkamine ja toetamine ning kaasav lähenemine on juba mõnda aega koolielus tähtsal kohal. Õpilase jaoks on koolis oluline igakülgne abi ja tugi. Saku Gümnaasiumis aitavad lapsi peale aineõpetajate tugispetsialistid ja õpiabiõpetajad. Nende ülesanne on koostöös vanemate, aineõpetajate ja teiste spetsialistidega toetada õpilaste arengut, õppimist ja sotsiaalseid oskusi.

Saku Gümnaasiumis toetatakse õpilase õpet tavaklassis, näiteks rakendades abiõpetajat vm toetavat personali, kuid samas kasutatakse ka võimalust viia õpet läbi väiksemates õpirühmades. Üheks rühmaõppe vormiks on õpiabi. Õpiabirühm toetab ainealaste õpiraskustega ja välja kujunemata õpi- oskustega ning suuliste või kirjaliku kõne probleemidega lapsi. Meie kool on pakkunud juba aastaid õppetöö toetamise raames õpiabirühmas osalemise võimalust. Peamiselt toimub õpiabi eesti keele ja matemaatika ainetundide raames. Igas kooliastmes on rühmade tundide arv erinev, algklassides on kuni kolm tundi ja põhikoolis valdavalt kaks tundi nädalas. Põhikooli õpiabirühmades jagavad teadmisi ja abistavad õpetajad Kaire Pöld, Kersti Kivi, Reet Videse, Marlene Raal, Hiie Plakk, Riina Viira, Mare Maalma, Tiit Allikmaa ja Erik Varik.

Vajadusel ja võimalusel moodustatakse koolis eriklasse nendele, kes vajavad õppetööks väiksemat õpirühma. Väiksemas klassikollektiivis õppides saab tõhusamalt tagada personaalsema lähenemise, samuti on lapsel seal võimalik kogeda rohkem eduelamust, kui ta saab püstitatud eesmärkidega hakkama. Õppe korraldamine eriklassis saab toimuda ainult Rajaleidja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel. Eriklassis on õppurite arv üldiselt 6 kuni 12, sõltuvalt hariduslike vajaduste iseloomust.

Saku Gümnaasiumis on käesoleval õppeaastal moodustatud viis eriklassi (3. klass, 4. klass, 6.klass, 7. klass ja 8. klass). Kooli eesmärgiks on väikeklasside arvu suurendamine. Praegu on eriklasside klassijuhatajateks Kaire Kulbin, Riina Viira, Maret Pöder ning logopeed Kairi Zaletajev.

Murrume müüte

Õpiabirühma tundide ja eriklassis õppimisega seoses ringlevad rahvasuus mitmed küsimused ja müüdid, mis ei vasta alati tegelikkusele. Järgnevalt mõned näited.

Müüt nr 1 – Õpiabis õppides jääb lapsele „märk“ külge

Õpiabirühmas õppimise puhul on tegemist ühe võimaliku tugivahendiga, mida rakendatakse vastavalt vajadusele. Tegemist ei ole kohustusliku meetmega, vaid ühe võimalikuga teiste seas. Õppe korraldamine rühmades toimub kooli poolt võimaldava üldise toe raames ning selle rakendamise otsustab kool. Selleks ei ole vaja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi. Nendele, kes õpivad õpiabirühmas, avatakse Stuudiumis individuaalse arengu jälgimise kaart, kuid neid ei käsitleta hariduslike erivajadustega õpilastena.

Müüt nr 2 – Kui õpilane satub õpiabirühma, siis nimekirjast välja enam ei saa

Õpe õpiabirühmas peab olema lapse või noore vajadustest lähtudes põhjendatud ja ajaliselt piiritletud. Saku Gümnaasiumis määratakse õpiabirühma üldjuhul üheks õppeaastaks. Kui kool tahab pakkuda õpilasele õpiabi, siis on vajalik vanema nõusolek. Vanemal on õigus keelduda, samuti võib ta varasemalt antud nõusoleku tagasi võtta.

Kooli tugimeeskond hindab peale igat õppetrimestrit õpilaste õpiabi tarvidust ja tõhusust ning vajadusel korrigeeritakse nimekirju, st arvatakse õpilasi välja või lisatakse rühma uusi tuge vajavaid lapsi.

Müüt nr 3 – Õpiabis osaledes jäävad teadmised puudulikuks

Õppetöö õpiabirühmas (õpiabitund) toetab vastavas klassis õppimist ja aine omandamist. Neis tundides toetatakse õppekavas ettenähtud tulemuste saavutamist. Õpiabitunnid toimuvad üldjuhul vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi. Saku Gümnaasiumis rakendatakse õpiabi peamiselt eesti keeles ja matemaatikas.

Müüt nr 4 – Õpiabirühma või eriklassi õpilane ei saa sooritada gümnaasiumi sisseastumisteste

Saku Gümnaasiumisse vastuvõtmist võivad taotleda kõik põhihariduse omandanud isikud. Vajalik on sisseastumistestide sooritamine ning positiivsed õpitulemused. Sisseastumistestide pingerea põhjal otsustab kooli direktor õpilase 10. klassi vastuvõtu pärast taotluse ja põhikooli lõputunnistuse esitamist.

Müüt nr 5 – Kui õpilane saab koolipoolset lisaabi, siis tehakse vastav märke lõputunnistusele

Põhikooli lõpetamise tingimused täitnud õpilasele väljastab kool põhikooli lõputunnistuse, mille vorm on koolis kõikidele ühine ning lõputunnistusel ei kajastu koolipoolsete tugimeetmete rakendamise märke (nt õppimist õpiabirühmas või eriklassis).

Müüt nr 6 – Kuidas toimub eriklassi saamine ja jäämine?

Õppe korraldamine eriklassis saab toimuda Rajaleidja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel ja lapsevanema kirjalikul nõusolekul.

Kool peab eriklassis õppimise mõju ja kasu hindama vähemalt korra õppeaastas. Kui selgub, et edaspidi on õpilasele jõukohane püstitatud õpitulemuste saavutamine tavaklassis, siis suunatakse ta tagasi suurde klassikollektiivi.

Müüt nr 7 – Eriklassis õpitakse lihtsustatud õppekava alusel

Saku Gümnaasiumis õpitakse eriklassides põhikooli riikliku õppekava alusel. Väikeklassis tarkusi omandades peavad lapsed saavutama samad õpitulemused nagu tavaklassis.

Müüt nr 8 – Eriklassi õpilased ei võta osa koolisestest tegevustest ja üritustest

Kõikidel on võimalus osaleda ja panustada kooliellu. Väikeklassi õpilastel on samasugused õigused ja kohustused kui teistel lastel ning noortel. Nad osalevad kooli ühisüritustel, võtavad osa konkurssidest ning spordivõistlustest, oluline on enda soov ja tahe. Samuti saavad 5.-9. klassi väikeklassi õpilased soovi

Esimeses reas vasakult Kairi Zaletajev (logopeed ja eriklassi klassijuhataja), Marlene Raal (õpiabirühma õpetaja), Reet Videse (õpiabirühma õpetaja), Kaire Kulbin (eriklassi klassijuhataja). Teises reas vasakult Maret Põder (eriklassi klassijuhataja), Mare Maalma (õpiabirühma õpetaja), Riina Viira (eriklasside klassijuhataja ja õpiabirühma õpetaja), Hiie Plakk (õpiabirühma õpetaja), Kaire Põld (õpiabirühma õpetaja). Pildilt puuduvad õpiabirühma õpetajad Tiit Allikmaa, Kersti Kivi ja Erik Varik. Foto: Saku Gümnaasium

korral kandideerida Saku Gümnaasiumi õpilasesindusse.

Õppimist eriklassis ei maksa karta

Mitmed lapsevanemad, kelle lapsed õpivad väikeklassides, on tänulikud selle võimaluse eest. Lapsevanemate arvamus:

„Tänaseks on koolisüsteem piisavalt arenenud, et väikeklass peaks olema normaalsus! Kui teie lapsel on koolis keeruline, siis leidke tee Rajaleidjasse, saage vastav suunamine ning nõudke oma koolist lapsele parimat. Väikeklass on suurepärase lahendus aeglasemalt mõtlevale noorele. Kindlasti ei tohiks lapsevanem muretseda prestiiži pärast. Tuleb tööle näkku vaadata ja tegutseda suunas, mis on lapsele parim. Paraku on ka vanemaid, kes üritavad olukorda ignoreerida.“

„Väikeklassi valik on otsus lapse heaolu ja toimetuleku vaates. Lapsevanemana on ka hirme, kuid tuleb teha valikuid ning seada lapse vajadus esmaseks. Kindlasti toetaks lapsevanemat eelnev informatsioon selle kohta, milles väikeklassi eelised tõendatult seisnevad, millised on muudatused, kuidas toimub töökorraldus, kuidas on tagatud tugiteenused. Teaduspõhist kirjandust piisab, tõendusmaterjali on olemas.“

Mõnikord võivad vanematel kaasneda Rajaleidja koolivälise nõustamismeeskonnalt saadud soovitusel hirmud. Neid aitavad kummutada lastevanemate kinnitused:

„Meil ei olnud ühtegi hirmu. Pigem oli reaalne vajadus leida lapsele rahulikum võimalus hariduse saamiseks.“

„Kuna hirme ei olnud, siis need ka kinnitust ei leidnud. Küll aga saime kindluse, et väikeklass on meie lapsele õige lahendus. Tal tekkis sõpruskond ja usaldusisikud, ta suudab ennast väljendada ja tärkas tahe koolis käia.“

Lõpetuseks ühe vanema arvamus õppimisest väikeklassis:

„Meie pere jaoks tuli väikeklassi minek, kui laps oli kuus aastat juba suures klassis õppinud. Muresid oli mitmeid. Ei teadnud, milline on kord uues klassis. Kas õpetajad teadvustavad ja võtavad arvesse vajalikke erisusi ja pakuvad tuge? Kas uues klassis tekivad sõbrad? Milline on seniste sõprade suhtumine? Teismeline on niigi keeruline olla ja siis selline suur muutus. Kuidas see lapsele mõjub? Nüüdseks on üle poole aasta möödas ja positiivseid kogemusi jagub. Lapsel on tekkinud eduelamus, kuna ta lõpuks saab ka häid hindeid. Õppemaht on natukene väiksem ja ta ei ole enam kogu aeg

stressis ega koduste töödega üle koormatud. Lapse sõnul jälgib praegune matemaatikaõpetaja, et kõik saaksid teemast aru ning enne edasi ei torma. Lapsel on peale kooli tekkinud aega meeldivate tegevuste jaoks. Sõbrad on samuti uuest klassist leitud ja päris sõbrad varasemast on alles. Kindlasti sõltub palju sellest, kuidas pere ise suhtub lapse raskustesse ja milline on arvamus väikeklassi osas. Positiivse suhtumisega lastel läheb klassis hästi, samal ajal negatiivsema suhtumisega jätkuvad raskused ka väikeklassis. Meie pere jaoks on kogemus positiivne.“

Tugi on olemas

Enesekindel ja rõõmus laps, kes on saanud kinnitust, et ta saab õppetööga hakkama ja on leidnud õppimisest positiivse kogemuse, tuleb kooli rõõmsameelsena ning teotahelisena. Oluline on usk oma võimetesse ja oskustesse, mille kujunemist koolis aitavad toetada õppimine sobivas õpirühmas või klassis.

Kui vanemal on mure lapse ja tema õppimise pärast, tasub alati ühendust võtta klassijuhatajaga, samuti võib pöörduda eripedagoog-HEVKO (hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija) või tugisüsteemi juhi poole. Täpsem info ja kontaktid on gümnaasiumi kodulehel <https://saku.edu.ee/koolielu/tugiteenused/>.

Kersti Ulmas: mulle meeldib, kui mind võetakse sellisena nagu ma olen

MERILIN PIIRSALU

Pikaaegne Saku Gümnaasiumi õpetaja ja praegune raamatukogu juhataja, järjekindel rahvatantsukultuuri edendaja Kersti Ulmas (72) pälvis veebruaris Saku valla kuldmärgi, mis antakse vallale osutatud erakordselt väljapaistvate teenete eest. „Arvasin, et tunnustus ei ole mulle nii oluline, aga kui rahva ees seisin, sain aru, et tegelikult puudutas ikka väga,“ meenutab Kersti märgi saamise hetke.

Ta jääb tagasihoidlikuks, öeldes, et pole ju midagi erilist teinud. Tegelikult on vastupidi, ta on teinud palju! Kõike paraku ühte artiklisse panna ei saa, aga ilmselt on seegi lugu veenev ning külal on palju neid, kes selletagi teavad, et kuldmärk särab väärilise omaniku rinnas.

Õpetajat minust ei saa!

Alustuseks põikame ajas tagasi sinna, kus sai tehtud olulised valikud. Pärast keskkooli lõppu oli Kersti kindel, et läheb õppima ükskõik mida, aga õpetajaks ei hakka. Tema vanemad ja vanaisa olid pedagoogid ning neiu ei tahtnud nende jälgedes minna. Kersti sai sisse Tallinna Tehnikaülikooli kõige suurema konkursiga erialale raadiotehnikasse ja pidas vastu poolteist aastat, aga mõistis siis, et see ei ole tema jaoks. „Eriala oli ikkagi võõras. Kui kursusevennad läksid koju ja tinutasid või tegelesid tehnikaga, siis mina kodusin ja küpsetasin. Siis tuligi minna Tallinna Pedagoogilisse Instituuti matemaatikat õppima,“ ütleb ta. Tagantjärele mõeldes tõdeb naine, et igauks on ikkagi oma pere laps. „Olin harjunud õpetajate rütmiga, et aasta algab sügisel, lõppeb kevadel ning vahepeal on suvevaheaeg. See rütm on lapsest saati sees olnud.“

Enamuse ajast Saku koolis

Ülikooli ajal abiellus Kersti Aare Ulmasega, kellega on tuttav olnud pea kogu elu. Aare on pärit Võrumaalt, kus Kersti suvitas ning kus tulevased abikaasad kohtusid juba lapsepõlves. Pärast ülikooli, 1973. aastal, alustas Aare Tallinnas puidutöö meistrina ning Kersti suunati Sakku õpetajaks, sest siin pakuti kohe ka korterit. Paraku selgus kohapeal, et kõik korterid on juba jagatud ning noor pere elas aastaid kitsukestes tingimustes mitmes eri kohas. Kuna korralikku elukohta ei paistnud kusagilt, hangiti Sakku krunt

Kersti koos abikaasa Aarega Eesti Vabariigi 106. aastapäevale pühendatud aktusel Sakus.

Foto: Erlend Štaub

ja hakati maja ehitama. Sisse sai perekond kolida 1985. aastal.

Tollases Saku 8. klassilises koolis alustas Kersti matemaatika õpetajana ning andis sama ainet ka Harju-Kaugõppe Keskkooli Saku osakonnas. 80. aastate alguses läks ta praegusesse Nõmme Gümnaasiumisse, kust naasis kolme aasta pärast Sakku.

Ta ei ole aga inimene, kes teeks täpselt sama tööd pensionipõlveni. Kadriorus saksa keele eriklassis käinuna oli tal hea põhi all ning kui 90. aastate alguses avanes võimalus Tallinna Ülikoolis saksa keelt õppida, siis seda ta ka kasutas. „Kolme aasta möödudes pisteti tunnistus pihku ning hakkasin Sakus esialgu saksa keele tundides asendama, aga mõne aja pärast sai minust juba täiskohaga saksa keele õpetaja.“

Vahepeal tegi Kersti ära raamatukoguhoidja paberid ning 1985. aastast on ta töötanud ka Saku Gümnaasiumi raamatukogus.

Õpetajana Kersti nüüd enam tunde ei anna – praegu on ta ametis gümnaasiumi raamatukogu juhatajana.

Rahvatants tuli ja jäi

Koolielu aga pole veel kõik, sest Kersti ellu on kaua kuulnud rahvatantsu ning tema panus rahvatantsu kultuuri edendamisele Sakus on hindamatu. „Minu ema oli kutseline klaverisaatja ning viienda klassi tüdrukuna võttis ta mind kaasa tantsuringi. Nõnda sattusin neidude tantsuansambelisse Kullaketrajad, kuhu ma jäin aastani 1982. Midagi pidi ju inimeselaps tegema,“ muigab Kersti.

Sakus hakkas ta ise üsna ruttu samuti rahvatantsuringe juhendama. Tantsuõpetaja kutse omandas ta Eesti Rahvakultuuri Keskuses.

„Minu ema oli ka muusikaõpetaja ning tegi alati koolis midagi lisaks. Minu meelest see pidigi niimoodi olema, et sa pole koolis ainult õpetaja,“ põhjendab Kersti.

Aastate jooksul on tema käe all rahvatantsuga tegelenud nii õpilased, õpetajad kui ka koolivälised rühmad. Entusiastliku juhendaja peamine eesmärk on olnud suure laulu- ja tantsupeole pääsemine, kus ta ongi osalenud sadade tantsijatega, ühel aastal viis ta peole koguni seitse rühma.

Enda suurimaks rahvatantsuga seonduvaks saavutuseks peab Kersti tantsupeo liigijuhhi tööd. 1987. aastal oli ta noorte tantsupeol neidude rühmade üldjuht ning 1990. aastal naisrühmade üldjuht. „See on võimas tunne, aga mulle ei meeldi selle juures niivõrd lõpptulemus kui protsess. Eriti see, mis toimub harjutusväljakul.“ Kersti tõdeb, et tantsude seadmisel on palju ühist tema eriala, matemaatikaga, sest asi algab pliatsiga paberile tehtud joonistest. „Liigijuhhil peab olema kõik väga täpselt välja rehkendatud, kuidas liikumised toimuvad ja mustrid kujunevad. Ja kui sa näed, et kõik hakkab ilmet võtma ning välja tulema, siis on nauding suur.“

Nüüd ta enam ühtegi rühma ei juhenda, aga Saku rahvatantsu traditsioonide pärast muretsema ei pea, sest Kersti on taktikepi üle andnud oma tütrele Annile, kelle juhendamisel tegutseb Sakus mitu tantsurühma. Samuti jagab koolis rahvatantsuõpetust Marje Kaselaid, kes isegi kunagi Kersti käe all tantsis. „Loobumine oli natuke raske, aga kui näed, et noortel tuleb paremini välja, siis on aeg amet üle anda. Saan rahuliku südamega pealt vaadata, sest tean, et asi läheb edasi. Nüüd targutan kõrvalt, et miks ei tee nii või naa,“ muigab Kersti. Enda sõnul ongi ta üks vana toriseja, kelle suust tantsijad ei ole eriti sageli kiitust kuulnud. Kui tema juba moka otsast ütles, et käib kah, siis järelikult tuli tants hästi välja.

Kooli jõulukontsert ja muusikal

Oma oskusi on Kersti kasutanud gümnaasiumi jõulukontsertide ja muusikalide lavastamisel, mille juures ta aitab kava kokku panna ja sujuvalt jooksmata seada. „Piret Kaare on ideeline juht, Inga Nurme muusikaline juht ning mina olen konsultant. Kui nemad lähevad pilvedesse, siis mina tõmban nad maa peale tagasi,“ lahkab ta oma rolli. „Jõulukontsertidest võtavad traditsiooniliselt osa rahvatantsurühmad ja koorid, on tantsu, laulu ja natuke sõnalist osa. See on vaja tervikuks luua. Muusikaliga on nii, et kui see kevadel saab tehtud, siis on tunne, et ei iial enam. Aga sügisel tuleb Piret juba uue ideega ning läheb jälle lahti.“

Praegu käib töö uue muusikaliga „Suurim showmees“. Abikaasa Aarega, kes on tehnoloogia õpetaja, on Kersti tegelenud lavakujunduse loomisega ning konsultandina aitab lihtsalt kõrvalpilguga üle vaadata erinevaid nüansse. „Nende sündmuste juures hoiab mind ikka tegemise rõõm,“ tunnustab ta.

Midagi peab näpuvahel olema

Viimasel ajal tegeleb Kersti rahvariiete valmistamise ja korrastamisega. „Uued riided on saanud 1. ja 2. klassi tüdrukud. Praegu on töös Sõsarate riided ja järke ootavad Sakukate neidude käised ja noormeeste särgid. Lõpetasin just poiste sukapaelte punumise. Mul lihtsalt peab kogu aeg midagi näpuvahel olema,“ ütleb Kersti. Käsitöökunsti on ta selgeks saanud ikka tänu emale. „Kui olin esimeste lastega kodus, siis ajas ta mind igasugustele kursustele, et saaksin kodunt välja. Käisin kokandus- ja õmbluskursustel. Elasime siis Kiisa vanas koolimajas. Ema tuli Tallinnast lapsi hoidma ja mina läksin linnapeale meelt lahutama.“

Perekond on kõige alus

Töö koolis ja rahvatantsijate juhendamine on pakkunud suurt rahulolu, kuid kõige õnnelikumaks teeb Kerstit perekond. Tal on viis last ja 12 lapselast. „Mul on hirmsasti vedanud, sest lapsed elavad meile väga lähedal. Jõulusid peame ühiselt Saku kodus ja jaanipäevaks tulevad kõik Võrumaale,“ ütleb uhke ema ja vanaema. Ta peab tegelikult ennastki poolvõrukaks ning veedab suved alati Lõuna-Eestis. „Saku on ka justkui maakoht, aga Võrumaal tunnen, et olen päriselt maal. Meie maja asub ilusal järvekaldal ning suvel käib kogu elu õues. Mulle meeldib väga saunatada ja järves ujuda. Suurt

põllumaad ei pea, aga värske kartul ja maitseroheline supi sisse tuleb ikka oma peenralt.“

Üle 50 aasta ühist rada

Abikaasa Aarega tähistab Kersti tänavu 53. pulma-aastapäeva. Kuldpulma versteposti ületanutelt küsitakse ikka pika abielu saladuse kohta. „Saladus vast ongi see, et saladusi ei tohi olla, mis muidugi ei tähenda, et ühtegi ei ole,“ pillab Kersti sädemega silmanurgas. „Avatud olek peab olema. Aare on väga hea laste ja lastelastega suhtleja, mina selles nii suurepärane ei ole. Aga kodust välja tirida on teda tohutu vaev. Eks me täiendame teineteist ja oleme kokku kasvanud.“

Unistustest rääkides tahaks Kersti reisida ja pidada maha ühe suure peo. „Kuna mul ei ole inglise keelt suus, siis abikaasaga kahepeale reisida ei riski. Oleme lastele öelnud, et kui kuhugi minek, siis võtke meid sappa. Viimati käisime poja perega Maltal. Väga meeldis. Koht oli huvitav, kliima mõnus ja soe ning saime palju ringi vaadata. Olen laste sabas saanud käia ka Austraalias ja Ameerikas.“

Korralikust peost unistab naine aga seetõttu, et nii tema kui Aare 70. juubel ja kuldpulm jäid koroona tõttu pidamata. „Võib-olla ootame 55. pulma-aastapäeva, aga tahaks niisugust pidu, kus oleks muusika, mis meile meeldib. Mina tahaks ikka muusika saatel tuikuda, mitte hüpata,“ naerab ta.

Elus kõige tähtsamaks peab Kersti sirgeid suhteid. „Mina ei oska valetada ega ilusat ümber nurga juttu ajada. Mulle meeldib, kui mind võetakse sellisena nagu ma olen ning kui mina võin võtta teisi sellistena nagu nemad on.“

*Kersti Saku Sanglejate naisrühma eesotsas 2018. aasta Harjumaa tantsu- ja laulupeo rongkäigus.
Foto: Saku Vallavalitsus*

Saku Priitahtlikud Pritsimehed – oluline osa kogukonnast

CAROLINA ALEV ja DOMINIC KÕVA | Kurtna Kooli meediaring

Ühel veebruari varahommikul oli meil suurepärane võimalus külastada Saku priitahtlikke päästjaid. Saku vabatahtlikus päästekomandos Tammemäel võttis meid vastu Tarmo Tuisk, et rääkida lähemalt nende igapäevasest tööst. Saime ka teada, mida teha teistmoodi, et turvalisemalt elada ning miks tasuks priitahtlike päästjatega ühineda.

Saku valla priitahtliku ehk vabatahtliku pääste tekkelugu ulatub juba ligi neljateistkümne aasta tagusesse aega. Varasemalt tegutses Saku operatiivteenistusekeskus, kus asusid nii politsei, kiirabi kui ka pääste. Kahjuks otsustati erinevate reformide käigus, et Sakus kutselist (riiklikku) päästet enam vaja ei ole, sest lähedal asuvates linnades on suured päästekomandod ning riik otsustas Saku komando kinni panna. Sellest olenemata olid kohalikud entusiastid veendumusel, et see pole õige ja võtsid algselt tegutsenud päästekomando üle – MTÜ Saku Priitahtlikud Pritsimehed loodi 9. novembril 2010.

Huvi viis vabatahtliku päästeni

Tarmo on olnud vabatahtlik juba sellest ajast, kui MTÜ Saku Priitahtlikud Pritsimehed asutati. Tee sinna leidis ta läbi Saku Sõnumite kuulutuse, mille tema tuttavad olid lehte pannud. Elukutselt on Tarmo korstnapühkija ja pottsepp. Kõik need ametid sobivad hästi kokku, sest põhiteemaks on tuleohutus. Peamine põhjus, miks Tarmo otsustas just pritsimeheks saada, oli tehnika ehk masinad, mis talle juba väiksest peale on meeldinud. Teiseks käivitavaks jõuks oli suur huvi uute asjade õppimise vastu ning tahtmine ennast proovile panna.

Mida teeb vabatahtlik päästja?

Priitahtlike pritsimeeste peamine töö on ikkagi õnnetuste ennetus ja tulekahjude ära hoidmine, mitte nende kustutamine, nagu enamik inimesi arvab. Lisaks aitavad vabatahtlikud politseid ja kiirabi. Priitahtlikud tegelevad ka tulekahjude, liiklusõnnetuste, esmaabi ja langenud puude likvideerimisega.

„90% kõikidest tahmapõlengutest on sellised, mida oleks saanud tegelikult ära

Tarmo Tuisk

Fotod: erakogu

hoida. Õnnetusi juhtubki kõige rohkem hooletusest ja ükskõiksusest nii iseenda kui ka teiste suhtes,” sõnab Tarmo. Ta paneb südamele, et koduohutuses on väga vajalik suitsuandur, mis on kõige odavam elukindlustus meie kõigi jaoks.

Vabatahtliku päästja sõnul juhtub ka palju liiklusõnnetusi, kuna inimestel on halb harjumus sõites kiirustada ning selle tõttu on kerge oma sõiduki üle kontrolli kaotada.

Vabatahtlikud päästjad peavad väga oluliseks, et lapsed teaksid juba maast madalast, kuidas võimalikult turvaliselt käituda. Nõnda külastavadki nad lisaks tavalisele päästetööle ka kodusid, kooli ja lasteaedu, kus käiakse lapsi tuleohutuse teemal harimas ning ka täiskasvanutele ammu unustatud tõdesid meelde tuletamas. Tavaliselt tehakse tuleohutuslaseid tutvustusi ja meeldetuletusi sügiseti. Saku Priitahtlike Pritsimeeste ridades tegeleb tutvustamise poolega suures osas Annely-Thea Häggblom. Sageli võtavad koolid ja lasteaiaid ise ühendust, et päästjad ohutusest ja oma tööst rääkima tuleksid.

Oskused pannakse proovile võisteldes

Tarmo rõhutab korduvalt, et pääste ei tähenda ainult tuld ja selle kustutamist. Tegevusi on päris palju. „Lisaks tavapärasele päästetööle korraldatakse võistlusi, kus saab ennast proovile panna. 2022. aastal saavutas Saku priitahtlik

komando kutsemeisterlikkuse võistlusel kolmanda koha ning 2023. aastal tõusis eliitkomando staatusesse,” sõnab ta. Sellel võistlusel läbitakse harjutusi aja ja tehniliste oskuste peale ning ebavajalike tegevuste eest saadud trahvid lisatakse lõpus ajale juurde. Ülesanneteks on tegevused, mida päästjal võib vaja minna, näiteks redeli püstitamine, esmaabi, autoavariiga seonduv ja muu.

Saku Priitahtlikel on väga sõbralik ning ühte hoidev meeskond, nad ei jäta üks teist sündmustel ega ka argielus üksi. Ürituste organiseerimises on nad samuti usinad. „Suviti oleme korraldanud suvepäevi, talviti jõuluüritusi, hiljuti käisime vastlapäeval oma pundiga uisutamas ning eelmisel sügisel käis meil tagahoovis grillmeister, kes oma teadmisi jagas,” toob Tarmo välja.

Priitahtliku päästja tavaline tööpäev

Saku Priitahtlikel Pritsimeestel otsest ühtset kodukorda ei ole. Iga meeskond valib endale vanema ja otsustab ise, mida nad oma valves oleku ajal teevad. Aja sisustamiseks on mitmeid kasulikke võimalusi. Näiteks saab praktiseerida harjutusi nii sees kui ka väljas, ennast raamatute või netis leiduva materjali abil harida või kui keegi on tehnikahuviline, siis saab ka masinaid putitada. Samuti on komandos erinevaid lauamänge, millega aega veeta. On ka treeningala, kus on nii sõudeergomeeter kui ka kang, mida aktiivselt kasutatakse.

Tavaline tööpäev nädala sees algab pritsimeestel öhtul seitsmest ja kestab hommikul seitsmeni. Nädalavahetustel vältab valve reede öhtust esmaspäeva hommiku kella seitsmeni. Nädalavahetustel valves olevate inimeste arv varieerub – mõni saab olla kogu nädalavahetuse, mõni aga näiteks ainult kolm tundi, oleneb, kuidas kellelgi vaba aega kasutada on. Praegusel ajal on tavaliselt valves ainult kolm inimest, kuna inimressurssi jääks muidu väheks. Tehnikat, mida saaks tegelikult valvesse panna, on aga seitsme inimese jagu ehk kolm autot – metsakustutusauto, põhiauto ning viimaks ka redelauto. Lisaks nendele on Saku priitahtlikel varu metsakustutusauto.

Osa Saku Priitahtlikest Pritsimeestest vabariigi aastapäeva paraadil.

Priitahtlik pritsimees on kogukonna liige

Enda ohutuse tagamiseks ning õnnetuste ennetamiseks saab tegelikult iga inimene ise midagi ära teha. Tarmo soovib kõikidel enda teadmisi täiendada lugedes tuleohutuse ja üldiselt pääste kohta. Ta tõdeb, et materjali on muidugi palju, aga need teadmised ei jookse kunagi mööda külge maha. Kellel on soovi rohkem panustada, siis on hea mõte liituda Saku Priitahtlike Pritsimeestega, nii saab ennast ja ka teisi tulevikus erinevate koolituste abil harida.

Saku priitahtlikuks oodatakse aktiivseid inimesi. „Meie jaoks ei ole vahet, kas on tegemist naise, mehe, noore või vanaga. Tähtis on, et inimesel oleks lai silmaring, huvi kogukonna turvalisuse vastu, valmisolek heaks meeskonnatööks

ja elukõige peaks olema huvi uusi teadmisi omandada,“ ütleb Tarmo.

Kui ei ole aega või võimalust käia iga päev kohapeal, siis vabatahtlikel on ka palju muid rolle, mida täita, näiteks saab teha ennetustööd. Samuti on võimalik käia lasteaedades, koolides ning erinevatel üritustel, näiteks laatadel ohutusest rääkimas. „Inimene, kes vabatahtliku päästega liitub, saab endale suure seltskonna näol palju uusi tutvusi. Samuti saab meiega liitudes ennast kursis hoida kogukonnas toimuvaga ning ka ise kogukonda ja selle turvalisusesse panustada. Turvalisus on meie jaoks väga oluline,“ ütleb Tarmo.

Kuidas vabatahtliku päästega liituda?

Saku Priitahtlike Pritsimeestega liitumiseks võib kirjutada nende Facebooki

Saku Priitahtlikud Pritsimehed või e-postile info@sakup.ee. Kirjas võiks mainida enda huvi pääste vastu. Seejärel kutsutakse inimene vestlusele ja küsitakse veel täpsustavaid küsimusi. Tarmo sõnul uuritakse tavaliselt, miks inimene soovib priitahtlikuks saada, mis on tema eesmärk priitahtlikuna ning mida see inimesele annaks. Pärast vestlust suunatakse kandidaadid koolitusele, mille teoreetiline osa toimub internetis ning millele järgneb esmane praktiline osa. Seejärel saab alustada vabatahtliku tööga, mille käigus saab veelgi rohkem teadmisi päästetöö kohta ning samal ajal ka kaastöölastega rohkem tuttavaks. MTÜ Saku Priitahtliku Pritsimeestega ühinemise ja muu vabatahtlikku päästet puudutava kohta saab infot ka nende kodulehelt sakupp.ee

MÄRTSIKU MÄNGUD

SAKU SPORTINGU ESINDUSNAISKOND

P, 24.03
12.30

Superkarikas | Saku Sporting - Tallinna FC Flora

Sportland Arena, Tallinn

R, 29.03
14.00

Meistriliiga | Saku Sporting - JK Tabasalu

Saku kunstmuruväljak

Saku Priitahtlikud Pritsimehed

kutsuvad oma ridadesse

uusi vabatahtlikke!

facebook.com/sakupriitahtlikud

Huviring, mis äratab huvi looduse vastu ja ärgitab loovust

MAARJA MÄNNISTE ja TIINA MESILA | Loodus- ja Loovuskeskus

Loodus- ja Loovusring on erahuvikool Loodus- ja Loovuskeskuse loodud algatus, mille missiooniks on suurendada laste ja noorte aktiivse aja veetmise võimalusi looduses, sealhulgas tekitada huvi meid ümbritseva floora, fauna ja keskkonna vastu. Loovuse poole pealt meisterdades erinevaid teoseid mitmekülgseid tehnikaid kasutades, mis soodustab keskendumisvõime parendamist ja arendab peenmotoorikat. Lisaks looduses matkamisele ja meisterdamisele leiavad ringis aset väljasõidud põnevatesse kohtadesse.

Õppeaastal 2023/2024 toimusid väljasõidud Ranna Rantšo koduloomade loomaaeda, Rakett 69 teadusstudiosse ja Energia Avastuskeskusesse. Matkates on avastatud erinevatel aastaaegadel Kiisa, Roobuka, Kurtina ja Saku piirkonna metsasid, räägitud on erinevatest taime liikidest, metsatüüpidest, metsarinnetest, eristatud okaspuid lehtpuudest. Talvel on avastatud talvematkamise võlusid ja valusid, tugeva jäävihmaga leitud varju metsast ning avastatud loomajälgi ning looduslikke uisuväljakuid. Peagi otsitakse kevadmatkadel esimesi kevadekuulutajaid, näiteks kahepaikseid kraavideid, sinililli, paiselehti, karikseeni ja näsiniinti.

Meisterdatud on maske, pörkepalle, teemantkleepse, porimaale, puudele lumest jäneseid ja jõulupärgasid. Kunsti on tehtud fooliumiga, toiduvärvidega lumele, lindudele on tehtud toidukette ja

kaunistatud piparkoogimaju. Tundma on õpitud mikroskoopi ja tehtud on erinevaid eksperimente ja sensoorseid tegevusi nagu mitte-newton vedelikku. Vanema kooliastmega on punutud makramee tehnikas lillekiikusi.

Loodus- ja Loovusring toimub Kurtina koolis ja Kurtina lasteaias, Kiisa ja ka Aespa Metsaveere lasteaias. Kurtina lasteaia ja noorema kooliastme ringid ning Aespa Metsaveere lasteaia ringid toimuvad üks kord nädalas. Kiisa ringid toimuvad kaks korda kuus – üks kord kuus matkame ja teine kord meisterdame.

Loodus- ja Loovusringi juhendajad pakuvad lastele ja noortele ka loodus- ja loovussünnipäevaseid ning töötubasid Saku vallas ja valla lähikümbruses. Rohkem infot ringide ja sünnipäevade kohta leiab kodulehelt loodusjaloovus.ee ning meie sotsiaalmeediast – Facebookis ja Instagramis loodusjaloovuskeskus.

Me kõik teame, kui oluline on lastega veeta üks-ühele kvaliteetaega ja seetõttu soovitame minna koos perega kevadist loodust avastama!

Järgnevalt mõned soovitusel, kus kevadiste ilmadega, näiteks kevadpühadel, matkata.

- ♦ Mukri raba loodusrada Kehtna vallas. Raja pikkus on 2,5 km ja rajal on ka vaatetorn. Rajalt võib leida Eestimaa oma lihasööjataime – ümarlehis

huulheina. Arvesta, et taimed on imepisikesed.

- ♦ Metsanurme-Üksnurme matkarada Saku vallas. Rajal on lõkkekohad ning varjualused, kus on mõnus grillida. Rada kulgeb osalt jõe ääres, mis tähendab, et põnev on jälgida kevadist suurvett.
- ♦ Kõnnu järve matkarada Kohila vallas. Rada viib imelise rabajärveni ja rabani. Kummikud jalas on võimalik ümber järve matkata.
- ♦ Matkates küsi lapselt rohkelt küsimusi ümbritseva looduse kohta. Kui kasutate digivahendeid, siis proovige äpi „Siuts“ abil tuvastada linnulaulu. *Google lens* tuvastab kerge vaevaga erinevaid taime liike.
- ♦ Võta rajale minnes kaasa ka matkaüllatus – näiteks soe tee ja küpsised, ning elamus mõnusast kevadpäevast on garanteeritud. Matkates on vahva proovida teha ka usalduskõndi – palu lapsel sulgeda silmad ja juhata teda käest kinni hoides erinevatesse kohtadesse. Seejärel vahetage rollid.

Põnevate tegevustena soovitame veel koostöös lastega külvata muru või teisi taimi ja jälgida nende kasvamist.

Loodus- ja Loovuskeskus tänab lapsevanemaid, kes keerulisest ajast hoolimata on vastu võtnud otsuse panustada laste huviharidusse. Samuti täname Saku valda, kes panustab mitmekülgsele huviharidusse!

Fotod: Maarja Männiste ja Tiina Mesila

Sportingu naiskonda asus juhendama uus ambitsioonikas peatreener

Saku Sporting

Saku Sportingu naiste jalgpalli teekond sai alguse 2009. aastal, mil treeningutega alustas esimene grupp tüdrukuid. Samast naiskonnast, mida juhendas 14 aastat Jan Harend, on tänaseks sirgunud üks Eesti parimaid. Tänavu tähistame Sportingus 15 aastat naiste jalgpalli ning juubelihooaeg on alanud suure muudatusega – naiskonna uue peatreenerina alustas tegutsemist Johan-Kaspar Ivask.

29-aastane Kaspar on end spordialaselt harinud South Walesi ülikoolis, kus omandas bakalaureusekraadi treeneritöö ja spordiarengu erialal. Viimase seitsme aasta jooksul on ta põhitöö kõrvalt toetanud eri vanuses jalgpallurite arengut individuaaltreeningute näol. Varasemalt on ta *fitness*-treenerina tegutsenud FC KTP-s (Soome) ja mitmekordse Eesti meistri Tallinna FC Flora esindusmeeskonna juures.

Tema juured asuvad Paides, kus sai alguse ka armastus jalgpalli vastu. Paneelmaja ees, kus Kaspar väiksena elas, asus jalgpalliväljak ning kui seal trennid toimuma hakkasid, olid kohalikud lapsed platsil. Noorte jalgpalliharidusele pani aluse legendaarne Viktor Mets, kelle käe alt on sirgunud mitmed nimekad Eesti koondislased ning kes trennib Paides noori vutisõpru praegugi.

Ise mängimine jäi ühel hetkel soiku – Kaspari sõnul ei olnud ta piisavalt hea. Ta jõudis aga tegeleda kõiksugu spordialadega enne, kui tegi loogilise jätkuna otsuse minna end välismaale spordivaldkonnas harima ja arendama. Sealt jõudiski ta ringiga tagasi jalgpalli juurde.

Kaspari treenerikarjäär on kulgenud orgaaniliselt. Nii sai ta juba 26-aastasena kaasa lüüa Eesti meistermeeskonna tegemistes, näha lähemalt Euroopa tippjalgpalli ning end ka välisklubis proovile panna. Klubitöö kõrvalt jätkas ta individuaaltreeningute andmisega. Siit sai sisuliselt alguse Kaspari esimene kokkupuude Sportinguga, sest tema käe all käisid oskusi lihvimas naiskonna mängijad Emma Treiberg, Katriin Saulus, Grete Daut ja Anna Mariin Juksar.

Tänu sellele kokkupuutele hakkas Kaspar rohkem naiste jalgpallil silma peal hoidma, et oma hoolealuste sooritusi tagasisidestada. Ühel hetkel tuligi lauale

Saku Sportingu naiskonna peatreener Johan-Kaspar Ivask.

pakkumine kogu naiskonda juhendama hakata. „Teadsin, et mängijad, kellega olin koos töötanud, tahavad pingutada ja paremaks saada. Seetõttu võtsingi pakkumise vastu, et ka mõnedel elukutselistel mängijatel ei ole nii suurt soovi paremaks saada, kui siinsetel jalgpalluritel,“ tõdeb Kaspar. Otsuse kasuks rääkis ka kaua idanenud soov ise võistkonda juhtida ja seeläbi areneda.

Uus peatreener alustas naiskonna juhendamist jaanuaris ning esimesed kuud on läinud edukalt. Naiskonda kirjeldades toob ta esile sõna *võistkond*. „Jagatakse väga paljusid eesmärgi ja väärtusi, mis mulle meeldib – need on sama olulised kui oskused. Üks asi on see, kuidas pingutatakse ja tahetakse paremaks saada. Suur asi on ka see, et tahetakse mängida just selle võistkonna eest, sest see tähendab rohkem kui lihtsalt kõrgel

tasemel jalgpalli. Saku kasvandike jaoks võib see olla nii tavaline asi, et nad ei oskagi seda välja tuua, aga see on tegelikult väga oluline ning peame seda mentaliteeti ja tunnet veel rohkem esile tõstma. Proovime seda teadlikult üle kanda ka noortetöösse,“ avas ta oma mõtteid.

Noortetöö teemal jagub Kasparil ohtralt kiidusõnu Sportingu tüdrukute treenerite suunas. „Olen ülimalt positiivselt üllatunud, kui hästi nad töötavad – tehakse regulaarseid koosolekuid, treeningud laetakse üles ühisele platvormile ja treenerid on arengule orienteeritud. Muidugi on alati arenguruumi, aga see on üks väga suur asi Sportingu puhul, mida võib-olla väljapoole nii palju ei näe.“

Saku Sporting on oma olemuselt kogukonnaklubi, mis loob igaühele võimaluse jalgpalli harrastamiseks. Eduka esindusnaiskonna olemasolu annab aga ühe olulise lisaaspekti. „Kõigil on võimalus jalgpalli mängida, aga väga headel mängijatel peab olema võimalus end selles kogukonnas ka realiseerida – et jalgpalli pärast ei peaks kõrgel tasemel mängimiseks minema teise linna,“ leiab Kaspar.

Sportingu naiskond alustab jalgpallihooaega 24. märtsil, kui Tallinnas Sportland Arenal võisteldakse Superkarika nimel igipõlise rivaali Tallinna FC Floraga. Esimene kodumäng toimub aga 29. märtsil Saku kunstmuruväljakul.

Ootame kõiki kaasa elama!

Sportingu naiskond on Eesti valitsev karikavõitja. Fotod: Katariina Peetson/jalgpall.ee

Sõbrapäeva uisudisko ja vabariigi aastapäeva matk

KRISTJAN PUUSTUSMAA | Saku Vald Liigub projektijuht

Veebruaris toimus Sakus kaks lähedat üritust, mis tõid kogukonna kokku, panid liikuma ja pakkusid meeldejäädavaid elamusi.

Lõbus uisudisko

Sõbrapäeva uisudisko toimus Saku Valla Kultuurikeskuse ja Saku Valla Spordikeskuse koostöös ning võeti vastu suure elevusega. Juhendaja, Andres Tiiu, Valgemäe Uisukoolist õpetas jää peal tantsima, aidates osalejatel tunda end enesekindlamalt ja lõbusat muusikat nautida. Samal ajal jäädvustas fotograaf kauneid hetki ning DJ Keit hoidis tempo üleval, pannes kõik jalga keerutama, ka need, kes tulid niisama uisuväljaku ilu nautima või lastega lustima. Esmakordselt ümbristes jääväljakut valguskett ning uisumaja katusel tantsis värvimuusika DJ-ga ühes rütmis. Rahva emotsioonid olid laes

ning peale diskot jätkus noorte jäähoki mäng. Ilm oli küll veidi sombune, kuid see ei seganud. Ootame huviga uut uisuhooaega ja jätkame traditsioone.

Matk vabariigi auks

Eesti Vabariigi aastapäeva loodusmatk Saku Rabametsa radadel toimus mõnuses ja patriootlikus meeleolus. See on sportlik ja tore traditsioon, millest saab osa nii laps kui vanem, sest inimesed tahavad sellel tähtsal päeval matkata või vähemalt liikuda. Matk algas Saku Suusamaja juurest ja kulges läbi Rabametsa suusaradade Saustinõmme ökoduktini. Matkajuht Annely-Thea Häggbloom juhtis matka suurepäraselt ning osalejad kiitsid tema sooja suhtumist ning teadmisi piirkonna tegemistest ja olemisest. Ökoduktil ootas külalisi Eesti

lipp ning isamaalised laulud andsid hetkele pidulikkust. Kohalolijaid kostitati heeringaleiva, sooja morsi ja magusa kringliga. Peale pidulauda ja ühistoosti otsustati spontaanselt minna ökodukti tunnelisse ja laulda filmiklassikast pärit „Pistoda laulu“, mis lõi võimsa tunde. Tunnelis kõlasid meie hääled sama hästi kui lauluväljaku laulupeol, kuid siiski natuke personaalsemalt ja kuidagi veel erilisemalt. Pidupäeva kirsiks tordil oli ilmataadi soosing, kes lasi meil lõpetada matka ilma vihmata. Et see oleks meile ikkagi pidupäev, eks ole!

Loodame, et tulevikus jätkub meil indu ning sarnased üritused saavad osaks meie kogukonna rikkast kultuurist ja muutuvad traditsioonideks, mis kestavad sama pikalt kui vabadus. Armas oled meile, kallid kodumaa!

Fotod: QuickPic

Saku vald osales omavalitsuste talimängudel

Saku Valla Spordikeskus

2.–3. märtsil toimusid 39. Eesti omavalitsuste talimängud Tartu vallas, Tartus ja Otepääl.

Üldkokkuvõttes selgitati parimad linnad ja vallad kahes grupis: üle 8 000 elaniku ja kuni 8 000 elanikku.

Saku vald saavutas üle 8 000 elanikuga 20 omavalitsuse arvestuses tubli 8. koha.

Saku vald oli esindatud järgmistel spordialadel – murdmaasuusatamine, mäesuusatamine (mäesuusk ja lumelaud), meeste korvpall, male ja ujumine.

Suur tänu ja kiitus kõigile Saku valla eest võistelnutele:

- Lumelaud – Kadri Salev III koht
- Mäesuusk – Steven Sumberg ja Monika Kirst
- Ujumine – Johanna Linnas, Lisette

Linnas, Kelli Pöder, Kristi Auger, Helena Tomikas, Theron Tammin, Artur Ulmas, Armin Liiv ja Uku Tomikas.

- Male – Paul Kang, Aleksei Lõgun, Maribel Elmann, Aleksander Elmann.
- Murdmaasuusatamine – Gert Noor-

mets, Sirli Metsamäe, Vanessa Noormets, Krista Uusma, Marleen Valdmaa, Herlent Krik, Siim Older, Andres Krik.

- Korvpall – Saku Korvpalliklubi
- Sügav kummardus kõigile osalenutele!

Foto: erakogu

Tervislikud sammud kevades - Saku vallas toimub sammuvõistlus

KRISTJAN PUUSTUSMAA | Saku Vald Liigub projektijuht

Kevadel ärkab loodus taas ellu ning meie soovime sellest maksimumi võtta, olles aktiivsed ja tervislikud. Üks suurepärane võimalus on osaleda Saku valla sammuvõistlusel, mis toob kokku kogukonna, innustades nii noori kui ka eakaid aktiivselt liikuma ning avastama looduse võluseid. Sammuvõistlus toimub juba teist aastat aprillis läbi FitSphere äpi ning pakub võimalust mitte ainult liikumiseks, vaid ka ühtekuuluvustunde tugevdamiseks ning uute kogemuste saamiseks. Mis täpsemalt on sammuvõistlus ja miks see võiks olla just sinu jaoks kasulik?

Sammuvõistluse süsteem

Sammuvõistlus on üritus, kus osalejad koguvad igapäevaselt samme ning registreerivad need FitSphere rakendusse. See võimaldab jälgida enda edusamme, võrrelda tulemusi teiste osalejatega ning luua tervislikke harjumusi, mis kestavad kauem kui vaid võistluse ajal. Osalejad

võistlevad tiimides või individuaalselt, olenevalt sellest, kuidas soovivad. See süsteem ergutab nii meeskonnatööd kui ka individuaalset pingutust ning loob toetava keskkonna, kus igaüks saab oma eesmärgi saavutada.

Miks on kasulik iga päev rohkem samme teha?

Siin vist pikka juttu ei pea tegema, eks. Vähemalt mitte Saku vallas. Aga liikumine on oluline meie füüsilisele ja vaimsele tervisele ning iga päev rohkemate sammude astumine võib tuua kaasa mitmeid kasulikke muutusi meie kehas ja meeleolus. Regulaarne liikumine aitab vähendada südamehaiguste, diabeedi ja teiste krooniliste haiguste riski. Samuti tugevdab see lihaseid ja luid ning parandab tasakaalu ja koordinatsiooni. Lisaks füüsilistele eelistele on liikumine seotud vaimse tervisega, aidates vähendada stressi ja ärevust ning parandada meeleolu ja enesetunnet. Sammude lugemine

võib olla ka motiveeriv viis endale seatud eesmärkide saavutamiseks või koosolekute pidamiseks. Aga ennekõike annab võimaluse avastada uusi kohti või nelja unikaalse aastaaja kulgemist meie ümber.

Kus on Saku vallas kevadisel ajal tore kõndida?

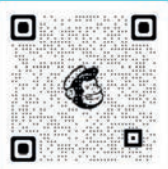
Saku vald pakub mitmeid imelisi kohti kevadiseks jalutuskäiguks, kus saab nautida looduse ilu ja värsket õhku. Üks populaarsemaid sihtkohti on Rabametsa radade labürint, kus saab jalutada läbi metsa, nautida põldude ilu ning kuulata loodust. Teine võimalus on suunduda Pääsküla rabasse, kus saab avastada raba- saare unikaalset floorat ja faunat. Saku vallas on mitmed märgistatud matkarajad ja puhkealad, mis pakuvad suurepäraseid võimalusi aktiivseks liikumiseks ja looduse nautimiseks. Meil on meie kuldvara, loodus, sõbrad, pere, värske õhk. Tule kõndima!

MÄRTS 2024

L 23.03.2024 L 13.04.2024 KL 8.30	EAKATE VESIVÕIMLEMINE, SAKU SPORDIKESKUS Ühe trenni tasu on 2 € ja eelnevat registreerimist ei ole vaja.
TEISIPÄEVITI KL 8.30	EAKATE JÕUTRENING, SAKU SPORDIKESKUS Ühe trenni tasu on 2 € ja eelnevat registreerimist ei ole vaja.
K 01.04.2024	MOBIILNE SAKU VALLA SAMMUVÕISTLUS Laadi alla Fitsphere äpp ja osale sammuvõistlusel.
K 10.04.2024 KL 18.30 - 20.00	KERTU JUUKUM SAKU RAAMATUKOGUS Raamatu "Õnn soosib julgeid" esitus ja vestlusõhtu.
K 18.04.2024	JÜRIÕÕ JOOKS, TEADUSE 1 TAGUNE PARKLA Koolide jooks toimub taas ja #sakuliigub rada ootab osalejaid.

Telli uudiskiri

Loe uudiskirja

Meie FB leht

Saku valla sammuvõistlus

Äpis leitav alates 01.04.2024

vaata sakuvallakalender.ee

Kuhu minna

► 18.04 kell 15 Saku valla ettevõtjate ümarlaud. Metsanurme külakeskuses.

► 23.03 kell 17 Al Sur Dùo (Argentiina) ja Puhkpilliorkester Saku ühiskontsert, Saku Valla Kultuurikeskuses.

► 24.03 kell 11 Õpituba „Aiahoolduse aastaring“, Metsanurme külakeskuses.

► 30.03 kell 17.30 Kontsert-õhtusöök Tanja ja Mikuga, Saku mõisas.

► 31.03 Saku valla noortekeskuse lihavõttetrall.

► 5.04 kell 19 Filmiõhtu „Tulnukas 2 ehk Valdise tagasitulek 17 osas“, Saku Valla Kultuurikeskuses.

► 8.04 kell 18 Nele-Liis Vaiksoo, Märt Avandi, Lauri Liiv, Johan

Randvere „Kolm meest, naine ja teater“, Saku Valla Kultuurikeskuses.

► 10.04 kell 18.30 Kohtumisõhtu Kertu Jukkumiga Saku Valla Raamatukogus.

► 13.04 kell 11 kogupere animafilm „TÄITSA SUPER“ Kiisa Vabaajakeskuses.

► 15.04 kell 19 Komöödiaetendus „Aabitsa kukk“ Saku Valla Kultuurikeskuses.

Üritused eakatele

► 25.03 kell 11.30 Saku Diabeetikute Seltsi korraldatud koolituspäev, kus võivad osaleda kõik huvilised. Üritusel meenutame märtsi küüditatud ja tunnustame seltsi tublimaid. Kontserdi annavad akordionistid Nõmmelt. Üritus toimub Kiisa Vabaajakeskuses, väljasõit Sakust kell 11, Teaduse 1 hoovist. Osavõtt kõigile tasuta.

► 13.04 kell 11 Pensionäride Ühenduse Elukaar koosviibimine Teaduse 1, Saku, suures saalis.

► 9. mail toimub Tartus Eesti Rahva Muuseumis eakate festival. Kes soovivad seal osaleda, palun eelnevalt registreerida telefonil 5685 5502, Aino Kiiver.

► Alates 25. märtsist toimub esmaspäeviti kell 16–17.30 Saku Gümnaasiumis eakate digikoolitus edasijõudnutele. Registreerumine: sakuvallakalender.ee

Regulaarselt toimuvad

► Eakate vesivõimlemine üle kahe nädala laupäeviti kell 9 Saku Valla Spordikeskuses. Märtsis ja aprillis 23.03, 13.04 ja 27.04.

► Tervisevõimlemine igal esmaspäeval ja kolmapäeval kell 18.15 Saku Gümnaasiumi algklasside maja võimlas. Kontakt Lemmi Oro, lemmi.oro@sakuvald.ee

► Eakate jõusaali treeningud igal teisipäeval kell 8.30 Saku Valla Spordikeskuses. Lisainfo 5661 0514.

► Kohviklubi igal teisipäeval ja neljapäeval kell 10 Saku Päevakeskuses.

► Lauluklubi igal teisipäeval kell 11 Saku Valla Kultuurikeskuse ruumis 111.

► Mehised lauamängud igal kolmapäeval kell 12.30 Saku Päevakeskuses.

ANIMEERIMISE KURSUS

Logode ja elementide animeerimine

1.aprill - 29.aprill

Esmaspäeviti

Grupp 5-8

5 korda 18:00-21
Sakus Teaduse 1
Ruum 105

Hind 125€

Kursus annab praktilised oskused nii ettevõtjale, noorele õppurile, kui ka teed alustavale 3D keskkonna või mängude arendajale.

Vaata lähemalt sakuvallakalender.ee

Praktiline 3D MODELLEERIMINE ja PRINTIMINE

8 korda 18:00-19:30
Sakus Teaduse 1
Ruum 009

Hind 150€
Grupp 5-8

Vaata lähemalt sakuvallakalender.ee

Kursus annab oskuse iseseisvalt modelleerida, luua erinevaid detaile ning arvuti abil graveerida erinevatele pindadele.

26 märts — 28 mai Teisipäeviti
algajatele

27 märts — 29 mai Kolmapäeviti
edasijõudnutele

Kuulutused

- ▶ Ostan kokku autosid. Sobivad igas seisukorras. Autode arvelt kustutamine. Järgi tulemine puksiiriga. Telefon 5345 1955, e-mail autosober@gmail.com. Kuulutus ei aegu.
- ▶ Müüme Eestis toodetud kvaliteetset puitbriketti ja pelletit. Laost võimalik osta ka väikeseid koguseid. Lao asukoht Kiili vald. Info 5559 7572.
- ▶ Müüa lõhutud kuivad ja toored küttepuud kohaletoomisega. Lepp, sanglepp, kask, saar. Kuivad küttepuud 50l võrkkotis 30 cm. Kütteklotsid 40l võrkkotis. Info ja tellimine kodulehelt www.pakhalupuu.ee või tel 509 9598. E-mail pakhalupuu@gmail.com.
- ▶ Eesti talukartuli ja köögivilja kojuvedu. Gala, Laura kartul, porgand, sibul. Telefon 5834 6809.
- ▶ Hekkide pügamine soodsalt ja hoolsalt, vajadusel okste äravedu. Tel 5302 8158.
- ▶ Pakume tööd ehitajale. Eramaja Tännasilma külas. Aed, terrass, tuulekastid, sisetööd, maalritööd, haljastus, tänavakivid. Tel 606 8888.
- ▶ Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- ▶ Väljaõppinud puulangetajad loikavad parima hinnaga ohtlikke puid, teeme puude hooldusloikust. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. Tel 513 3458, info@ohtlikpuu.ee, www.ohtlikpuu.ee.
- ▶ Teostame keemiavaba aurupuhastust nii korter- kui individuaalmajades (aknad, seinad, põrandad, vaibad jne). Tel 514 6815.
- ▶ Eterniit, profiilplekk, bituumen-sindel katusetööd. Puitfassaadide ehitus ja viimistlustööd. Terrasside ehitus ja viimistlustööd. Kontakt mehitus@gmail.com või 5352 9476.
- ▶ Müüa toored ja kuivad küttepuud – lepp, sanglepp, kask. Metsakuiv okaspuu. Kogus alates 7 rm, transport hinna sees. Lisainfo ja tellimine tel 5551 8498.
- ▶ Kohalikult kasvatatud kartulid, köögiviljad jpm. otse Sinu koju! Aitame kauba paigutamisel tuppa või keldrisse. Tellimuse saab esitada telefonil 5865 2190 või põllultkoju.ee.
- ▶ Pakun massaažiteraapiaid Väike-Männiku 5 massaažitoas või kliendi kodus/kontoris. expresssalong.ee tel 5560 4686, Argo.
- ▶ Viimistlus-, ehitus-, elektri-, sanitaartööd, puuhooldus ning raietööd. Tasu kokkuleppel. Ants Närep, 5665 8042, ants.narep@gmail.com.
- ▶ Hekkide pügamine soodsalt ja hoolsalt, vajadusel okste äravedu. Tel 5302 8158.
- ▶ Müüa soodsa hinnaga kvaliteetne puitbrikett kandiline RUF 250.- /960kg, premium pellet 6 ja 8mm 285.-/990kg, kuivad kaminapuud ja kütteklotsid, transpordi võimalus, tel 517 0257.
- ▶ Pakkuda rendipind Tehnika 7, Saku. 110m2 – hea pind laohooneks/tootmiseks. Elekter, tööstusvool, küttesüsteem õhk-õhk. Info: OÜ Samat Kinnisvara, info@samatkv.ee, 552 1306.
- ▶ EHITUSOUTLET Kose alevikus pakub soodsalt (immutatud) ehituspuitu, aiaposte, terrassilaudu, värvitud voodrilaudu, termopuitu ja saunalaudu. Soojustus- ja tuuletõkkeplaadid ja kangad. Alates 500€ tellimusele tasuta transport Harjumaal. Tel 5656 0096, www.ehitusoutlet.ee.
- ▶ Tänavakivide paigaldus, haljastus, freesasfaldi paigaldus. Tööpiirkond Harju maakond. Hoovikivi OÜ, tel 5800 5468.
- ▶ Pottsepatööd. Uute küttekehade ehitus ja vanade remont. 16-aastane töökogemus ja kutsetunnistus. Vaatama tulek visiitdidasuga. Tel 5690 3327.
- ▶ HUCON ehitus – kvaliteetne ja taskukohane ehitusteenus Harjumaal! Võtmed kätte lahendus planeerimisest alates. Vaata kodulehte www.hucon.ee või helista 5303 3543.
- ▶ TEEME AIA PUHTAKS! Ostan kokku vanu autosid ja vean ära metalli. Lembit, 5629 9667.

MÄRTS-APRILL 2024 EELK SAKU TOOMASE KOGUDUSES

N	21.03	kell 18	Piibliõhtu: Johannese ilmutuse raamat 4
L	23.03	kell 18	Noorteõhtu
P	24.03	kell 11	Palmipuudepäha jumalateenistus ja lastekirik
N	28.03	kell 18	Jumalateenistus ja osadusõhtu
R	29.03	kell 11	Suure Reede jumalateenistus (ilma armulauata)
L	30.03	kell 11–13.30	Ülestõusmispühade perepäev
P	31.03	kell 11	Ülestõusmispühade jumalateenistus ja lastekirik. Esineb ansambel Studium Vocale.
T	02.04	kell 11	Ülestõusmispühade hommik Saku Päevakeskusega
N	04.04	kell 18	Piibliõhtu: Johannese ilmutuse raamat 5
P	07.04	kell 11	Perejumalateenistus
P	07.04	kell 18	Ülistusõhtu
P	14.04	kell 11	Jumalateenistus ja lastekirik
P	14.04	kell 13.30	Kontsert: Eesti Koorijuhtide Naiskoor (vabaannetusega)

Koguduse õpetaja Magne Mõlster, tel 5919 7802 / magne.molster@eelk.ee
Koguduse abiõpetaja Ariel Süvari, tel 551 5716 / ariel.suvari@eelk.ee
Saku Toomase kirik, Küütsu 2, Saku alevik / saku.eelk.ee

MÄLESTAME LAHKUNUID

BORISS ŠINTJAKOV
JUTA KALA

ALLA PÄRNA
MARE MANNOV

Hea
ALLA PÄRNA
Me ei unusta Sinu toimekust ja lõputut heatahtlikkust. Sügav kaastunne poja ja tütre peredele. Eha, Inge, Tereese ja Tiiu

Mälestame kauaaegset teekaaslast
ENE LINNUTAJAT
ja avaldame kaastunnet lähedastele. Pensionäride Ühendus Elukaar

Avaldame sügavat kaastunnet Kersti Kivile

EMA
lahkumise puhul. Töökaaslased Saku Gümnaasiumist.

Meie sügav kaastunne Piret Kaarele perega ema

ENE LINNUTAJA
kaotuse puhul. Töökaaslased Saku Gümnaasiumist.

Südamlik kaastunne Kersti Klaanile
ISA
kaotuse puhul. Saku Vallavalitsus

Südamlik kaastunne Nelele ja Monikale peredega kalli vanaema ja vanavanaema
JUTA KALA
lahkumise puhul. Leili ja Karin tütardega

Meie sügav kaastunne teile, Piret ja Marek.
Sõbrad Väikelinnast

Tunneme sügavat kurbust kalli tantsukaaslase
ENE LINNUTAJA
surma puhul. Avaldame kaastunnet tema perele. Seeniortantsu LENDLER õpetaja ja tantsijad

KINO R5.04 19.00 Saku Valla Kultuurikeskus Teaduse 1

TULNUKAS II
ehk Valdise tagasitulek 17 osas
Kultusfilmi "Tulnukas" järg

Kohtumine režissöör Rasmus Merivooga
Piletite vahel lähevad loosi autogrammiga T-särgid!

NB! Alla 13-aastastele pole soovitatav

Pilet €6
sakuvallakalender.ee

E 8.04 19.00 Saku Valla Kultuurikeskus Teaduse 1

Tartu Kontsertkorvialdus

KOLM MEEST, NAIN & TEATER

MÄRT AVANDI NELE-LIIS VAIKSOO JOHAN RÄNDVERE LAURI LIIV

piletitasku €35/ 30
Kohapeal €40/ 35

sakuvallakalender.ee

TEATER E 15.04 19.00 Saku Valla Kultuurikeskus Teaduse 1

sakuvallakalender.ee

AABITSA Andrus Kivirähk
Lavastaja Andrus Vaarik
Kunstnik Hanna Allsaar

KUKK

Mauno rollis Lauri Liiv

24 € / 21 €
piletite arv
Piletimüüja

Kontsert - lauluvõistlus Saku Valla Kultuurikeskus Teaduse 1

P 21.04 kl 11

LAS LAPS LAULAB

REGISTREERI
sakuvallakalender.ee

Lauljaid saadab Tõnis Tüüri

BÄND

Saku Valla Kultuurikeskus
sakuke.ee

APRILL

NOORTEKESKUSES

Saku:

- 02.04 Pusle võistlus
- 04.04 Porgandikoogi küpsetamine
- 09.04 Robotpalli võistlus
- 11.04 Spordipäev ajule
- 16.04 Ekstreemne keksumäng
- 18.04 Lauamängupäev
- 22.04 Suhkrutabeli meisterdamine
- 23.04 Küläs Diabeetiselts
- 24.04 Kahaneva plastikuga meisterdamine
- 29.04 Just Dance turniir

Kiisa:

- 01.04 Naljapäev noortekas
- 03.04 Cashygame
- 08.04 Smuutipäev
- 10.04 Piljardi turniir
- 12.04 Lauamängupäev
- 15.04 Tüdrukute päev
- 16.04 Poiste päev
- 17.04 Küläs Diabeetiselts
- 22.04 Rinnamärkide meisterdamine
- 24.04 Pesaleidja külastamine EELREGISTREERIMISEGA!
- 29.04 Küläs abivallavanem Tanel Ots

ALATES APRILLIST IGA REEDE
ainult 12+ NOORTELE

ALATES APRILLIST IGA NELJAPÄEV
kl 17.00st ainult 12+ NOORTELE

www.sakuvallanoortekeskus.ee

[saku_valla_noortekeskus](#)

[Saku valla Noortekeskus](#)

[Saku valla Noortekeskus - Kiisa Noortekeskus](#)

El Salvador
Honduras
Nicaragua jt

Saku
Vallaraamatukogu

ÕNN SOOSIB JULGEID

Kertu Jukkum

KERTU JUKKUM SAKU RAAMATUKOGUS

10.04.2024 KL 18.30

SAKU VALD LIIGUB

Saku Valla Kultuurikeskuses,
Teaduse 1, Saku
Laupäeval, 23.03.2024 kell 17.

Al Sur Dùo (Argentiinast)

ja Puhkpilliorkester Saku
dirigent Lembitu Vaidla

Nicolás Cesaríoa
(kitarr, charango)

Andrés Chorny
(klaver, suupilli, vokaal)

**Argentiina
TANGO
ja folk**

Kregleni TALL

Kregleni tall võtab vastu uusi õpilasi ratsakooli!

Oodatud on algajad ja edasijõudnud, lapsed ja täiskasvanud.

Vaata lisa www.kregleni.ee ja registreeri ennast Sulle sobiva treeneri tundi.

Lisainfo: ratsu@kregleni.ee, tel: 53 411 797, sõnniku müük tel: 53 334 401

EKNK Saku Koguduse Jumalateenistused toimuvad igal pühapäeval

**Samal ajal toimub
lastele pühapäevakool.**

Kell 11.00, Nurme 3a

Tere tulemast!
www.eknksaku.ee

Mais tähistatakse ülemaailmset Sclerosis multiplexi
ehk hulgiskleroosi päeva (World MS Day).

Kõige tähtsam on tunnistada haiguse olemasolu
ning julgeda sellest hoolimata edasi elada.

Otsustavat abi võib saada teiste samas eluolukorras
inimeste kogemustest.

Kui põed Sclerosis multiplexi, siis anna endast märku
ja jagame kogemusi.

Jelena Pevzner 515 0410

Kaidi Raal (Saku Päevakeskus) 512 8137

**KONTORIKORISTUS
LAO-JA TOOTMISHOONETE KORISTUS
ERIPUHAUSTÖÖD**

www.kuldsedkaed.ee
tellimused@kuldsedkaed.ee
(+372) 56 811 816
(+372) 661 1600

- Eramu, korteri ning äripindade ehitustööd
- Tänavaja äärekivide paigaldus
- Haljastustööd
- Piirdeaedade ehitus
- Teede- ja platside ehitus

Kontakt: 58 439 879, info@sakuehitus.ee, www.sakuehitus.ee

**Viljapuude
hoolduslõikus
52 88 747
www.aia.ee**

- Korstnapühkimine
- Pottsepatööd
- Ekspert hinnangud
- Kasutusload

...
info@korstnaluud.ee
tel 5648 5903

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

11. aprill alates 10.00
KIISA VABAAJAKESKUS
Etteregistreerimine (kell 9-16)
telefonil **5323 2454**

- *kuivasilmatest
- *silmarõhu mõõtmine
- *optilised päikeseprillid

Silmade kontroll 20€, prilliostjale TASUTA!

AIATEHNIKA KEVADHOOLDUS!

**TEHNIKA MÜÜK, HOOLDUS, VARUOSAD JA RENT
VÕTAME SINU TÖÖRIISTAD KEVADHOOLDUSESSE!**

AIATÄHT ESINDUSED LUIGEL, PEETRIS JA SAKUS

- Lai valik tehnikat **ERAIKULE** või **PROFILE**.
- Püsikliendile erinevad **SOODUSPAKKUMISED!**
- Hea teenindus **KODU LÄHEDAL!**

AIATÄHT SAKU: Tehnika 7 (Saku keskel E-Tehno autoülevaatuspunkti kõrval)
AIATÄHT TALLINN: Tuleviku tee 10, Peetri (Tallinna piiril, Tartu mnt. ääres)
AIATÄHT LUIGE: Viljandi mnt. 168, Kiili (Luige keskuses)
TALLINN Tel: 5558 5709 **SAKU Tel:** 5324 4296 **LUIGE Tel:** 5556 7483

www.aiataht.ee www.facebook.com/aiataht

- ✓ Vee- ja kanalisatsioonitorustike ehitus
- ✓ Drenaažitorustike ehitus
- ✓ Töö kvaliteet garanteeritud!

www.torumaailm.ee
info@torumaailm.ee
Tel +372 53 047 797

1Partner 20 AASTAT

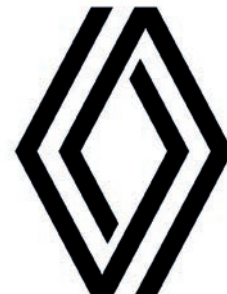
Müüte kinnisvara? Meie aitame.

1P PARTNER.EE

Olmer Öigus 5656 0460 **Alar Voogla 5345 9884**

RENAULT fikseeritud intress

2%

5 aastase liisinguperioodiks ilma euriborita!

Renault Finance aastase fikseeritud intressi 2% puhul on 27590€ maksva sõiduki finantseerimisel kuumakse alates 275€ tingimusel, et sissemakse on 15%, lepinguperiood 60 kuud, jääkmaksumus 30%, läbisõiduphiirang 20000 km/aastas ja lepingutasu 250€. Kasutusse võetav krediitsumma on 23451,50€ ja krediidikulukuse määr on nimetatud tingimustel 2,00% aastas. Krediidi saamiseks vajalik sõlmida kindlustusleping. Krediidi kogusumma on 29161,70€, tagasimaksete arv 60. Krediidi kogusumma arvutamisel on arvesse võetud krediidisummat, intressikulu, lepingutasu ning ei ole arvestatud võimalikke sõiduki registreerimiskulusid, riigilõive, hindamisakti tasu ega finantseerimise eeltingimuseks oleva kasko- ja liikluskindlustuse makse suurust. Pakkumine kestab kuni 31.03.2024. Finantsteenuse pakkuja on Luminor Liising AS, tegevusluba 4.1-1/98, tegevuskoht Liivalaia 45, Tallinn 10145, tel. +372 710 1300. Tutvuge liisingutingimustega ning vajaduse korral konsulteerige asjatundjaga.

CITYMOTORS

City Motors Laagri: Pärnu mnt 541, Jälgimäe

Värvimine
Pahteldamine
Krohvimine

Plaatimine
Hüdroisolatsioon

Torutööd
Elektritööd
Sanitehnika
paigaldus

Parketi paigaldus
Üldehitustööd

vannitoaremont.eu
tel 5620 8888
info@meisterviimistlus.ee

MEISTERVIIMISTLUS^{ee}

KORTERITE ja VANNITUBADE remont ja viimistlus

100% täislahendus!

Suhkrukunst

Kõik peoks vajalik ühest kohast!

- KÜPSETUSTARBED
- PEONÕUD
- DEKORATSIOONID
- PAKENDID

Külasta meid
MUSTIKA KESKUSES
www.suhkrukunst.eu

Selle kupongiga poes kogu kaup

-15%

E-poes kasuta koodi **SAKUSUH**
Kehtib kuni 30.04.2024

SAKU VALLA KAASAV EELARVE 2025 OOTAB TEIE ETTEPANEKUID!

SAKU VALD
Lābi rohelise akna

1.-30.
APRILL

ETTEPANEEK PEAB

- OLEMA SEOTUD SAKU VALLAS AVALIKES HUVIDES INVESTEERINGU TEGEMISEGA, AVALIKU RUUMI OLULISE OBJEKTI RAJAMISEGA VÕI MUUL VIISIL AVALIKKU HÜVE PAKKUVATE ÜHEKORDSETE KULUDE KATMISEGA
- JÄÄMA KUNI 40 000 EURO PIIRESSSE
- OLEMA ELLU VIIDAV AASTA JOOKSUL ETTEPANEK EI TOHI VALLALE TULEVIKUS KAASA TUUA EBAMÕISTLIKKE KULUSID

IDEE ESITAMISEL PANE KIRJA:

NIMETUS
LÜHIKE KIRJELDUS JA
PÕHJENDUS
ASUKOHT
ESITAJA NIMI JA KONTAKTID
SOOVI KORRAL PILDID,
JÕONISED VMT

**IDEID SAAB ESITADA
SAKU@SAKUVALD.EE VÕI
TUUA VALLAMAJJA
JUUBELITAMMEDE TEE 15**

Ristsõna

Veebruarikuu ristsõna õigesti vastanute seast võitis loosi tahtel auhinna Arvo Pihlamets. Auhinna kättesaamiseks helistada tööpäevadel vallavalitsuse telefonil 671 2431.

Saku jaam rajati koos raudteeliiniga 1900. aastal.

Saku jaam rajati koos raudteeliiniga 1900. aastal.

Cimbler ***	Kae	Rongi-firma	Elamu-ehitus-grupp	Nädala-päev	ETV saade	Noot	Lõuna-Ameerikas elav lind	V-Kreeka sõjajumal	Eesti juurtega vene näitleja	Kunstimöö	Soliidne proua	Saudi Araabia elanik	Norra laske-suusataja	Autojuhi vaenlane	Sedamoodi	1000.	Netherlands
Kõrvalhoone (hävinud)																	
Õlleliik				Käsulauad	Terav asi		Jõmpsikas	Ultimate Driving									
Släng																	
Inglise keele eessõna			Juustusort							20.05 nimepäevaline	Amper						
Lennuk			Kirglikult harrastama									Küla Albu vallas					

Veebruari ristsõna õige vastus: **ALGAMAS KEVADKÜLV**

Märtsi ristsõna vastus palume saata 4. aprilliks e-postile ristsona@sakuvald.ee.

Ristsõna koostas Viljar Kimmel.

Varaste ja vandaalide eest annab kindlustunde mugav ja juhtmevaba AIKO valveteenus

Kodu kaitsmine varguse, tulekahju ja veelekk vastu annab turvatunde kahjude korvamise osas, ent samas ei hoia õnnetust või kuritegu ära. Kindlustunnet ja meelerahu tugevdab kindlasti G4Si üle Eesti toimiv nutikas ja juhtmevaba valveteenus AIKO.

„Koduvalveteenus on nagu lisaboonus kindlustusseltsiga sõlmitud lepingule, kusjuures paljude seltside puhul annab valveteenusega liitumine ka hinnasoodustuse,” ütleb G4S Eesti AIKO valveteenuse müügijuht Vahur Lepik. AIKO on koduvalve lahendus, mis sisaldab nii modernsete juhtmeta seadmete renti, valveteenust kui ka G4Si turvagarantiid. G4S-i kliente teenindab üle Eesti **75 turvapatrulli**, kes on ohusignaali puhul koheselt valmis reageerima ka **Saku vallas**.

Me ei mõtle sellele tavaliselt, aga sissemurdmise järel saab väga tugevalt häiritud ohvrite turvatunne ja hingerahu. Uuringute järgi tekib 57% ohvritest unehäire ning 37% vaevleb ärevuse või depressiooni käes.

AIKO valveteenus kaitseb sissemurdmise eest ning samasse lahendusesse on võimalik liita ka veelekk- ja suitsuandurid. Tänu juhtmevabale süsteemile saab seadmeid mugavalt paigaldada nii eramusse, korterisse, maakodusse kui ka suvilasse ning soovi korral võib integreerida valveteenusega näiteks samal kinnistul asuva lisahoone, olgu tegemist sauna või garaažiga. Kui kodus on lemmikloomi, siis saame valida vastavad seadmed.

Liitudes nüüd AIKO Koduvalvega, oled vabastatud liitumistasust (võit 59€). Kuumakse alates 26€.

Kas eelistada juhtmega või juhtmeta lahendust?

Juhtmeta lahendus on kaasaegsem ja targem, suutes ignoreerida koduloomi ning võimaldades panna hoone valvesse tsoonide kaupa, näiteks teha aktiivseks ainult sissepääsud ja aknad.

Lahendus on mugav ning selle väljavahetamine on sama lihtne kui mõne muu kodumasina vahetus. Lisaks on tegemist visuaalselt ilusama valvesüsteemiga. Vooluvõrgus on ainult lahenduse keskseade, aga seejuures ei maksa karta elektrikatkestust, sest keskseadme aku toimib kuni 16 tundi ning ka andmeside on dubleeritud. Kord kahe aasta tagant on ettenähtud hooldus ning kõigi andurite patareide vahetus.

Kui vanematel valvesüsteemidel puudus mobiilirakendus või oli see tasuline ning mitte eriti kasutajasõbralik, siis täna on nutirakendus ka valveteenuse puhul saanud standardiks ning võimaldab valvesüsteemi juhtida ja jälgida ükskõik kus. Samuti annab **AIKO äpp** teada häiretest ja tõrgetest, sest valvesüsteem saadab teavituse nii mobiiltelefonile kui ka G4S juhtimiskeskusesse. Äpist näeb ka andurite patareide taset.

AIKO kuutasu algab 26 eurost ja sisaldab seadmete renti, valveteenust, rakenduse kasutamist ja turvagarantiid. **Turvagarantii** tähendab, et sissemurdmiskatse või varguse puhul hüvitatakse kliendile kuni 15 000 euro ulatuses tekitatud kahjud, näiteks lõhutud uks/aken või varastatud ese, aga samuti vargusjuhtumi järgne psühhiaatriline ja psühholoogiline nõustamine. Oleme oma valveteenuse kvaliteedis ning võimalike sissetungijate heidutamises kindlad ning seetõttu oleme valmis võtma vastutust, kui me ei ole piisavalt kiired, et vargusjuhtumit ära hoida või varas tabada,” selgitab Lepik.

Loe lähemalt: aiko.ee

Ülevaate kodus toimuvast saad läbi AIKO äpi.

Kasuta liitudes koodi **SAKU** saad AIKO valveteenuse liitumistasuta.

aiko.ee

Sünnid

JESPER LOOS

MIKO HINT

GIRTEL AARPUU

Laagri Peokorraldus

VRace virtuaalmängutuba
Place käsitöö/ kokandustuba
Place peoruum ürituste,
koolituste korraldamiseks

www.laagripeokorraldus.ee

Veskitammi 3 Laagri

Palju õnne!

ENDEL KARNER 97

ILME VILLO 96

LINDA LADOGA 96

ERNA KASK 96

AADU MAASALU 94

LYDIA TAMMIK 92

ESTA TOMBERG 91

ERVIN PÜÜ 90

LINDA LEIVAK 89

TÕNU AKKEL 88

ELVI UUSNA 88

GEA RASKA 88

ELGI KANGMA 88

MARIA PROŠINA 87

REGINA ROSING 87

TIINA TURP 87

AIME JÄRVA 86

HILJA KAUNA 86

VELLO KULMAR 86

AIN AINSAAR 86

UUDO JÄRVAN 85

EERIKA RUUT 80

KARIN LIIV 80

OLGA KLOKMANN 80

JÜRGEN LAMP 80

ISMAEL GARCIA MENACHO 80

AIN-JUHANI JÜRIS 80

VELLO SIKK 75

ANTS LEEMETS 75

OSVALD ZIMMER 75

LEMBIT TRAKS 75

ANATOLI SOLOHA 75

ANDRES ROSENVALD 75

MIHHAIL PARTUS 75

JAANUS MÜÜR 75

TIINA ERGMA 75

ENE MÄÄRITS 75

KRISTA REINSALU 75

VAIKE PÄHN 75

HILJA PIHL 75

JAKDISAIN

VALMISTAME VÄLIS- JA SISEREKLAAME

KLEEBISREKLAAM VAATEAKNAD
SILDID JA VIIDAD REKLAAMTAHVLIID

SÕIDUKITE DISAIN
KLEEBISED JA KLAASIDE TOONIMINE
ÜLEKILETAMINE VÄRVIKAITSE

VALGUSREKLAAMID
LOGO KUJUNDAMINE ERILAHENDUSED

PÄIKSEKAITSEKILED
MAJADELE PRIVAATSUSKILED
DEKORATIIVKILED

SCAN ME

Sõbra tee 2, Jälgimäe küla, Saku vald

Tel. 6500 712, info@jakdisain.ee

SÕIDUAUTOD - PAKIAUTOD

SAKU AUTOKESKUS

Valmistu suveks aegsasti!

Ostes suverehvid meilt,
paigaldus TASUTA.

Pakkumine kehtib
TÄHTAJATULT

tel: 686 5258

mob: 501 2075

info@sakuautokeskus.ee

Üksnurme tee 8, 75501 Saku vald

-Hooldus
-Remont
-Varuosad
-Rehvitööd
-Sillastend
-Diagnostika
-Kliimaseadmete
täitmine

Ajaleht

aastast 1994

Ilmub kord kuus

Järgmine leht ilmub 18.04

Väljaandja:

Saku Vallavalitsus

Toimetaja:

Merilin Piirsalu

Aadress:

Juubelitamme tee 15, Saku

Telefon:

671 2425 • 5346 4224

Reklaam, kuulutused, kaastööd:

tel 671 2425, e-post ss@sakuvald.ee

Levik:

tasuta Saku valla igasse postkasti

Tellimine mujale toimetusest

tel 671 2425

e-post ss@sakuvald.ee

Trükk: AS Pajo